

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

2015 m. pabaigoje LMA prezidentas Valdemaras Razumas dalyvavo LRS Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdžiuose, kuriuose buvo svarstomas Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo projektas. Spalio 21 d. V. Razumas dalyvavo svarstant klausimą „2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas „Švietimas ir mokslas“.

Švietimo ir mokslo ministerijoje V. Razumas spalio 5 d. dalyvavo Mokslo premijų užsienio lietuviams mokslininkams komisijos, lapkričio 5 d. – Konsolidavimo darbo grupės, lapkričio 7 d. – darbo grupės dėl Lietuvos mokslo tarybos nuostatų pakeitimo, gruodžio 17 d. – Aukštojo mokslo tarybos posėdžiuose. Spalio 6 d. įvyko diskusija su kandidatais į Lietuvos mokslo tarybos komitetų narius, gruodžio 3 d. – Mokslo premijų užsienyje gyvenantiems lietuvių kilmės mokslininkams įteikimo išklmės. Gruodžio 14 d. V. Razumas buvo pakviestas į pasitarimą pas LR švietimo ir mokslo viceministrę Svetlaną Kauzonienę. LMA prezidentas, būdamas Valstybės apdovanojimų tarybos narys, gruodžio 10 d. posėdžiavo LR Prezidentūroje.

Spalio 27–28 d. Lietuvoje lankėsi CERN delegacija, vadovaujama generalinio direktoriaus prof. Rolfo Dytario Hojerio (Rolf-Dieter Heuer). LMA prezidentas lydėjo delegaciją susitikimuose su LR Prezidente Dalia Grybauskaite, švietimo ir mokslo ministre Audrone Pitrėniene, ūkio ministru Evaldu Gustu, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininku Raimundu

CERN generalinis direktorius prof. Rolfas Dyteris Hojeris (kairėje) ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas

Paliuku. Generalinis direktorius prof. R. D. Hojeris susitiko su akademine bendruomene Vilniuje ir Kaune. Vilniuje LMA buvo aptarti CERN ir atsakingų Lietuvos institucijų papildomo protokolo pasirašymo klausimai. Susitikime LR Prezidentė išsakė nuostatą siekti Lietuvos asocijuotos narystės CERN. Tam tikslui įgyvendinti būtinas oficialus Lietuvos įgaliotosios institucijos kreipimasis į CERN GD/CERN tarybą dėl Lietuvos asocijuotos narystės siekio. 2015 m. lapkričio 12 d. LR Vyriausybės rūmuose V. Razumas buvo pakviestas į pasitarimą, kuriame svarstyti bendradarbiavimo su CERN klausimai.

Nauja LMA bendradarbiavimo partnere tapo Alytaus miesto savivaldybė. Spalio 16 d. Alytaus miesto rotušėje bendradarbiavimo sutartį pasirašė Alytaus miesto meras Vytautas Grigaravičius ir LMA prezidentas. Spalio 22 d. V. Razumas susitiko su Panevėžio miesto meru Ryčiu Mykolu Račkausku ir Panevėžio kolegijos direktoriumi Egidijumi Žukausku.

Panevėžio kolegijoje perskaitė pranešimą 3-ojoje tarptautinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje „Mokslo ir studijų tendencijos globalizacijos sąlygomis“. Lapkričio 27 d. Druskininkų savivaldybės mero kvietimu dalyvavo šventiniuose miesto renginiuose.

V. Razumas buvo pakviestas atidaryti ir tarti žodį 4-ojoje jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ (11-05), tarptautinėje 8-ojoje Baltijos morfologų konferencijoje (11-12), jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“ (12-10), Europos jaunimo parlamento sesijoje (12-19).

V. Razumas spalio 29 d. dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Lietuvos–Vokietijos santykiai besikeičiančioje Europoje“ bei bendrame valstybinių universitetų rektorių ir kolegijų direktorių susitikime diskusijoje „Naujos bendradarbiavimo kryptys. Stipri partnerystė – naujos galimybės“, lapkričio 19 d. – Fizinių ir technologijos mokslų centre vykusioje tarptautinėje konferencijoje „2015: penkeri metai ir nauja pradžia“. Lapkričio 20 d. buvo pakviestas į iškilmingą slėnio „Nemunas“ Komunikavimo ir technologijų perdavimo centro atidarymą Aleksandro Stulginskio universitete, lapkričio 13 d. – į LSMU slėnio „Nemunas“ projekto „Gyvūnų sveikatingumo, mitybos ir gyvūninių maisto žaliavų mokslo ir studijų infrastruktūros plėtra, mokslinio potencialo konsolidacija“ atviros prieigos Gyvūnų mitybos ir biotechnologijų centro atidarymą ir konferenciją LSMU Gyvulininkystės institute.

V. Razumas gruodžio 8 d. dalyvavo išplėstiniam seminare diskusijoje „Kibernetinis saugumas“, gruodžio 9 d. – atminimo popietėje, skirtoje LMA prezidento (1984–1992) prof. Juro Poželos 90-osioms gimimo metinėms, lapkričio 12 d. – susitikime su Ekstremalios šviesos infrastruktūros (ELI) konsorciumo generaliniu direktoriumi prof. Volfangu Sandneriu (Wolfgang Sandner) Vilniaus universitete. Lapkričio 26 d. Akademijoje LMA vadovybė susitiko su

Iš kairės: LMA prezidentas Valdemaras Razumas, ELI konsorciumo generalinis direktorius prof. Volfangas Sandneris, LMA tikrasis narys Algis Petras Piskarskas

Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos viceprezidentu prof. Jurijumi Šukurianu (Yuri H. Shoukourian) ir aptarė tolesnio bendradarbiavimo klausimus.

* * *

2015 m. IV ketvirtyje įvyko keturi LMA prezidiumo posėdžiai. Juose apsparstyti 57 klausimai.

Spalio 6 d. LMA prezidiumo posėdyje svarbiausias klausimas buvo dėl LMA tikrųjų narių rinkimų, vietų skaičiaus ir specialybių. Pagal LMA statutą LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal specialybes (mokslų skyrių teikimu) paskirsto Prezidiumas ir tvirtina LMA narių visuotinis susirinkimas. Remiantis mokslų skyrių teikimu, LMA narių visuotiniam susirinkimui nutarta pasiūlyti šias LMA tikrųjų narių vietas pagal specialybes: Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje – ekonomika (1 vieta), istorija (1 vieta), menotyra (1 vieta); Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – astronomija (1 vieta), chemija (1 vieta), matematika (1 vieta); Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – biologija (2 vietos), medicina (1 vieta); Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – agronomija (1 vieta), miškotyra (1 vieta), žemės ūkio inžinerija (1 vieta); Technikos mokslų skyriuje – energetika (1 vieta), informatika (1 vieta), statyba (1 vieta).

Lapkričio 10 d. LMA prezidiumas pasiūlė kandidatus į Lietuvos mokslo premijų komisiją, aptarė gruodžio 15 d. LMA narių visuotinio susirinkimo

darbotvarkę. LMA viceprezidentas D. Kaunas informavo, kad šiemet paskelbtas konkursas dviem Kauno mokslininko premijoms: viena – už nuopelnus humanitarinių ir socialinių mokslų srityse, kita – fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse. Kauno mokslininko premijoms pateiktos 5 paraiškos. Prezidiumo nariai patvirtino Kauno mokslininko premijoms gauti paraiškų vertinimo komisiją.

Lapkričio 24 d. LMA prezidiumo posėdyje buvo pristatyti ir patvirtinti Kauno miesto mokslininko premijos konkurso rezultatai, aptartas LMA narių 2015 m. ataskaitų anketų turinys ir pateikimo terminai, pristatytas ir aptartas LMA veiklos viešinimo planas. D. Kaunas informavo apie LMA leidžiamo

nuotraukų albumo „Lietuvos mokslų akademija: Nepriklausomybės kelyje“ rengimo būklę.

Gruodžio 8 d. LMA prezidiumas aptarė klausimus, susijusius su LMA narių visuotinio susirinkimo eiga. V. Razumas pateikė informaciją apie LRS Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto gruodžio 1 d. posėdyje svarstytą LR Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo projektą. LMA vyriaus. mokslinis sekretorius V. Basys informavo, kad atsakant į Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos prašymą sudarytas ir nusiųstas Lietuvos mokslininkų, bendradarbiaujančių arba norinčių bendradarbiauti su BNMA institutais, sąrašas.

Parengė LMA vyriaus. referentė Lyda Milošienė

LMA narių visuotiniai susirinkimai

2015 m. spalio 20 d. pradėdamas LMA narių visuotinį susirinkimą, LMA prezidentas Valdemaras Razumas pakvietė tylos minute pagerbti LMA narių Liūdos Rasteikienės (1926-02-22 – 2015-07-17) ir Algimanto Miškinio (1929-06-25 – 2015-10-10) atminimą.

Iškilminga sesijos dalis buvo tęsiama sukaktuvininkų pagerbimu. LMA vadovybė pasveikino ir LMA prezidiumo padėkos raštu apdovanojo LMA tikrąjį narį Feliksą Ivanauską 70 metų proga. Prof. V. Razumas taip pat pasveikino LMA tikrąjį narį Remigijų Žaliūną, antrajai kadencijai išrinktą Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektoriū.

VšĮ „Lietuvos energetikos muziejus“ direktorė Rasa Augutytė ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas pasirašo bendradarbiavimo sutartį

Iškilmingai pasirašyta LMA ir Lietuvos energetikos muziejaus sutartis, kurią savo parašais patvirtino LMA prezidentas ir muziejaus direktorė Rasa Augutytė. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro direktorė Jurgita Petrauskienė pristatė 2015 m. Lietuvos mokslo būklės apžvalgą ir atsakė į LMA narių klausimus. Diskusijose dalyvavo LMA tikrieji nariai Vincas Būda, Feliksas Ivanauskas, Eugenijus Jovaiša, Domas Kaunas, Arvydas Virgilijus Matulionis.

LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Vytautas Basys pristatė LMA prezidiumo patvirtintas LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal specialybes. Šiuo klausimu savo nuomonę pareiškė LMA tikrasis narys Juozas Vidmantis Vaitkus.

Atviru balsavimu LMA nariai patvirtino LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal specialybes: Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje – ekonomika (1 vieta), istorija (1 vieta), menotyra (1 vieta); Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – astronomija (1 vieta), chemija (1 vieta), matematika (1 vieta); Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – biologija (2 vietos), medicina (1 vieta); Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – agronomija (1 vieta), miškotyra (1 vieta), žemės ūkio inžinerija (1 vieta); Technikos mokslų skyriuje – energetika (1 vieta), informatika (1 vieta), statyba (1 vieta).

1

2

1 LMA užsienio nario Pėterio Malfertainerio inauguracija. Diplomą ir LMA nario ženklą įteikia LMA prezidentas Valdemaras Razumas

2 Vlodo Jurgučio premiją pelnęs dr. Gediminas Vaskela

3 Priekyje: Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis ir Lietuvos banko valdybos pirmininkas dr. Vitas Vasiliauskas

3

LMA viceprezidentas D. Kaunas informavo, kad baigiamas rengti nuotraukų albumas „Lietuvos mokslų akademija“, kurį planuojama pristatyti 2016 m. tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje.

Gruodžio 15 d. LMA narių visuotinis susirinkimas prasidėjo tylos minute pagerbiant LMA nario Antano Kudzio (1925-05-19 – 2015-10-31) ir ilgamečio LMA Mokslo organizacinio skyriaus vadovo Vytauto Purono (1930-01-03 – 2015-10-27) atminimą. LMA prezidentas V. Razumas LMA prezidiumo padėkos raštą įteikė LMA tikrajai narei Viktorijai Daujotytei-Pakerienei 70 metų sukakties proga. Įvairių sukaktuvių progomis pasveikinti LMA nariai Adolfas Laimutis Telksnys, Sigitas Tamulevičius, Albinas Kusta, Antanas Sederevičius, Stasys Karazija, Veronika Vasiliauskienė.

Lietuvos banko ir LMA įsteigta Vlodo Jurgučio premija 2015 m. skirta Lietuvos istorijos instituto vyresn. mokslo darbuotojui dr. Gediminui Vaskelai už monografiją *Tautiniai aspektai Lietuvos ūkio politikoje 1919–1940 metais*. Per sesiją Lietuvos banko valdybos pirmininkas dr. Vitas Vasiliauskas ir LMA prezidentas V. Razumas pasveikimo premijos laureatą ir įteikė diplomą.

Pagal LMA ir Kauno miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartį LMA įvertina ir siūlo kandidatą Kauno miesto mokslininko premijai, kurią Kauno m. savivaldybė įsteigė 2013 m. Šiais metais paskelbtas konkursas dviem premijoms. 2015 m. Kauno mokslininko premija humanitarinių ir socialinių mokslų srityse skirta doc. dr. Mindaugui Bertašiui (Kauno technologijos universitetas), o fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse – prof. habil. dr. Albertui Skurvydui (Lietuvos kūno kultūros

akademija). Laureatus pasveikino ir diplomus įteikė Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas.

Lietuvos verslo konfederacijos iniciatyva bendradarbiavimo sutartį su LMA pasirašė Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas Valdas Sutkus ir LMA prezidentas V. Razumas. V. Sutkus kalbėjo, kad sutartis su institucija, atstovaujančia visai Lietuvos mokslo bendruomenei, naudinga stiprinant verslo ir mokslo partnerystę.

Įvyko LMA užsienio nario Pëterio Malfertainerio (Peter Malfertheiner) inauguracija. Naująjį LMA užsienio narį pasveikino, diplomą ir nario ženklą įteikė LMA prezidentas. Prof. P. Malfertaineris perskaitė paskaitą „Intriguojanti skrandžio bakterijos istorija“.

Šventiniame koncerte, kurį vedė LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė, skambėjo kamerinės vokalinės muzikos atlikėjos Juditos Leitaitės šventinės giesmės. Solistei akompanavo Jurijus Suchanovas.

renginiai – konferencijos – akademiniai skaitymai

Trečioji Nacionalinė užkrečiamųjų ligų konferencija

2015 m. spalio 1 d. Sveikatos ministerija, LMA bei Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras surengė 3-ąją Nacionalinę užkrečiamųjų ligų konferenciją, skirtą asmenims ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, šeimos, infekcinių ligų, laboratorinės medicinos gydytojams, bendrosios praktikos slaugytojoms ir kitiems medicinos specialistams. Konferencijos tikslas – apžvelgti sergamumo užkrečiamosiomis ligomis situaciją Lietuvoje, įvertinti ekonominius ir kitus šios problemos aspektus, propaguoti vakcinacijos reikšmę, aptarti kai kurias naujai kilusias su užkrečiamomis ligomis susijusias problemas.

Konferencijos pirmąjį pranešimą apie užkrečiamųjų ligų grėsmes perskaitė Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuro Gripo ir kitų kvėpavimo sistemos patogenų programos ekspertė dr. Diana Gross. Konferencijoje buvo pristatyti naujausi Lietuvos gyventojų apklausos rezultatai apie gyventojų informuotumą užkrečiamųjų ligų klausimais. Valstybinės ligonių kasos atstovai kalbėjo, kokias išlaidas patiria Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas dėl gyventojų sergamumo užkrečiamosiomis ligomis. Apie nėščiųjų skiepijimąsi nuo gripo pranešimą skaitė LSMU Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovė prof. Rūta Jolanta Nadišauskienė.

Dr. Diana Gross

Perskaityti pranešimai apie užkrečiamųjų ligų paplitimą Lietuvoje gyvenančių pabėgėlių ir migrantų, narkotikų vartotojų, nuteistųjų, romų tautybės ir kitose ypatingose socialinėse grupėse. Pranešimus šiomis temomis skaitė policijos, kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos Sveikatos priežiūros skyriaus, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento prie LR Vyriausybės bei kitų institucijų atstovai. Konferencijoje apžvelgtas naujausių mokslo pasiekimų taikymas užkrečiamųjų ligų diagnostikai ir gydymui. Žmogaus ir gyvūnų sveikata sudaro vieningą sistemą, todėl antibiotikų vartojimo veterinarijoje klausimas buvo aptartas Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Veterinarinių vaistų ir biocidų vertinimo skyriaus vedėjo Arūno Kaučiko pranešime.

Buvo pristatyti ir stendiniai pranešimai užkrečiamųjų ligų epidemiologijos, diagnostikos ir gydymo, prevencijos klausimais. Baigiamajame posėdyje buvo aptarti stendiniai pranešimai, jose nagrinėtos problemos. LMA padėkos raštais apdovanojo Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos darbuotojų Jolantos Žiliukienės ir Rūtos Jankauskienės stendinį pranešimą „Iššūčiai laboratorijai diagnozuojant įvežtines parazitinės

ligas“ ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Mikrobiologijos ir virusologijos instituto darbuotojų Žanetos Mažalienės, Ritos Plančiūnienės, Alvydo Pavilionio, Agnės Čiauškaitės stendinį pranešimą „Nekoaguliuojančių stafilokokų rūšių, išskirtų iš visuomenės, atsparumas antibiotikams“.

LMA tikrasis narys Vytautas Basys, Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus išvažiuojamasis posėdis

LMA tikrieji nariai (iš kairės): Algirdas Raila, Zenonas Dabkevičius, Kazlų Rūdos urėdijos vyr. miškininkas Justinas Urbonavičius, Darius Danusevičius

2015 m. spalio 2 d. VĮ Kazlų Rūdos mokomojoje miškų urėdijoje įvyko LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus Išvažiuojamasis posėdis „VĮ miško urėdijų vykdomų ekologinių funkcijų reikšmė ir mokslinių objektų rezultatų apžiūra“. Sparčiai stiprėjant su klimato kaita susijusių stresorių poveikiui miško ekosistemoms, miško medžių bandomieji želdiniai kartu su biotechnologijos naujovėmis labai prisideda

prie problemų sprendimo. Miškų urėdijos kartu su mokslininkais steigia ir prižiūri svarbių miškų tvarumui miško medžių bandomųjų želdinių tinklą. Tačiau ši veikla kartu su bandomųjų želdinių išlaikymo darbais per mažai viešinama ir į ją yra nepakankamai atsižvelgiama vertinant VĮ miško urėdijų veiklą. Posėdžio metu LMA nariai buvo supažindinti su pagrindiniais šių tyrimų rezultatais VĮ Kazlų Rūdos mokomojoje

miškų urėdijoje, kur yra įveistas svarbus miško medžių bandomųjų želdinių tinklas ir miško medžių genetinių išteklių išsaugojimo objektai. Vyr. miškininkas Justinas Urbanavičius supažindino su urėdijos darbais pabrėždamas ekologinę veiklą. Prof. D. Danusevičius atkreipė dėmesį į VĮ miško urėdijų vykdomas ekologines

paslaugas ir jų reikšmingumą, pažymėdamas, kad šiuos darbus būtina įtraukti į urėdijų veiklos vertinimo kriterijus. Doc. dr. V. Baliuckas pristatė bandomųjų želdinių rezultatus. Nutarta surengti platesnę diskusiją dėl urėdijų vykdomų ekologinių darbų reikšmingumo. LMA tikrasis narys Darius Danusevičius

Biotechnologijos instituto jubiliejus

2015 m. kovo 1 d. Vilniaus universiteto Biotechnologijos institutui sukako 40 metų. Minėdami šią sukaktį spalio 15 d. instituto darbuotojai surengė konferenciją „Biotechnologija Lietuvoje: 40 metų mokslo ir verslo partnerystei“. 1975 m. įkurtas institutas tapo gyvybės mokslų lyderis, sulaukęs tarptautinio pripažinimo molekulinės biotechnologijos srityje, apimančioje baltymų ir nukleorūgščių technologijas, bioinformatiką, imunodiagnostiką, epigenomiką, vaistų modeliavimą, mikroskysčių bei genomų redagavimo technologijas. Instituto mokslininkai sėkmingai dalyvauja tarptautinių programų konkursuose, pedagoginėje veikloje. Šiuo metu institute dirba per 60 mokslo daktarų. Instituto darbuotojų amžiaus vidurkis svyruoja apie 37 metus. Pastaraisiais metais instituto biudžetą sudarė 18–20 proc. lėšų, gaunamų iš Valstybės biudžeto, o apie 80 proc. buvo uždirbama iš įvairių konkursinių Lietuvos ir užsienio finansavimo šaltinių.

Svarbiausias Instituto pasiekimas yra šalies moderniosios biotechnologijos pramonės sukūrimas.

Instituto mokslininkų buvo įkurtos įmonės UAB „Fermentas“ (dabar „Thermo Fisher Scientific Baltics“), UAB „Sicor-Biotech“ (dabar „Teva“), UAB „Biok“, UAB „Biocentras“ bei vėliau įkurtos UAB „Profarma“, UAB „Nomads“, UAB „Baltymas“, UAB „IMD technologies“, UAB „Diagnolita“, UAB „ThermoPharma Baltic“.

Pastarųjų metų reikšmingiausi instituto mokslininkų pasiekimai siejami su genomų inžinerijai bei epigenetiniams tyrimams skirtų molekulinų įrankių kūrimu. Instituto mokslininkai pateikė daugiausia šių krypties tarptautinių patentų paraiškų bei sėkmingiausiai licencijavo sukurtą mokslinę produkciją. 2013–2014 m. privataus kapitalo dėka institute įkurtas modernus mikroskysčių technologijų padalinys. 2016 metų pradžioje Institutas persikels į naujas patalpas Saulėtekio alėjoje, kur taps Jungtinio gyvybės mokslų centro dalimi. Jame bus sutelktos stipriausios Vilniaus miesto gyvybės mokslų pajėgos. Kartu su VU Biotechnologijos institutu centre įsikurs VU Biochemijos institutas bei VU Gamtos mokslų fakultetas. LMA tikrasis narys Kęstutis Sasnauskas

LMA bendradarbiavimo sutartis su Alytaus miesto savivaldybe

Pasirašoma LMA ir Alytaus miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartis. Sėdi: LMA prezidentas Valdemaras Razumas ir Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Grigaravičius

2015 m. spalio 16 d. Alytuje LMA pasirašė su Alytaus miesto savivaldybe bendradarbiavimo sutartį. Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Grigaravičius pabrėžė, jog vienas pagrindinių bendradarbiavimo tikslų yra įgyvendinti abipusiai naudingą bendravimo politiką, suderinti LMA ekspertinės veiklos ir Alytaus miesto darbo rinkos poreikius ir interesus. Laukia įdomus ir svarbus etapas, bus remiamas Alytaus miesto specialistų profesinės kvalifikacijos kėlimas ir tęstinis mokymas. Apie LMA istoriją ir veiklos perspektyvas kalbėjo LMA prezidentas Valdemaras Razumas ir viceprezidentas Domas Kaunas. Kultūrinio

bendradarbiavimo plėtra – viena prioritetinių šios sutarties realizavimo veiklų. Tokiomis mintimis apie būsimą bendradarbiavimą dalijosi Alytaus miesto savivaldybės mero pavaduotoja Valė Gibienė. LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Vytautas Basys, tikrieji nariai Feliksas Ivanauskas ir Aivaras Kareiva patikino remiantys LMA ir Alytaus miesto bendruomenių iniciatyvas, kurios atvers galimybes kartu įsitraukti į tarptautines programas, padės spręsti Alytaus miesto aktualias socialines problemas. Numatytas glaudus bendradarbiavimas su Alytaus kolegija.

LMA tikrasis narys Aivaras Kareiva

Demografija Lietuvos perinatologijoje

Praėjusio amžiaus aštuntajame ir devintajame dešimtmetyje Lietuvoje perinatologija tapo populiari ir moksliniais tyrimais pasižyminti medicinos šaka. Nagrinėjant perinatalinių mirčių priežastis ir galimybes jas mažinti buvo suvokta, kad svarbiausia

perinatalinės statistikos klaida yra neteisingas, sovietinėje sistemoje naudojamas neišnešiotų naujagimių brandumo vertinimas. Todėl pirmaisiais atkurtos nepriklausomybės metais buvo pakeista naujagimių ir neišnešiotų naujagimių registracijos sistema į

LMA ir SAM bendradarbiavimo sutartį pasirašius. Sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas

Valdemaras Razumas ir ministrė pasirašė LMA ir SAM bendradarbiavimo sutartį. Ministrė pasveikino konferencijos dalyvius ir trumpai apžvelgė šios srities laimėjimus Lietuvoje. Pranešimus apie perinatologijos raidą, naujagimių centrinės nervų sistemos pažeidimus perskaitė prof. Vytautas Basys, apie demografijos rodiklius perinatalinėje medicinoje ir vaikų amžiuje – Higienos instituto darbuotojos Aušra Želvienė ir Jelena Isakova. Pranešimą „Naujagimių antropometrinių duomenų dinamika – 20 metų laikotarpis“, kuriame išsamiai išnagrinėjo naujagimių gimimo svorio ir ūgio kitimų tendencijas ir tokių kitimų ryšius su įvairiais veiksniais, parengė VU prof. Janina Tutku-

vienė ir doc. Eglė Jakimavičienė.

Prof. Algirdo Utkaus pranešimą „Naujagimių raidos defektai“ perskaitė dr. Birutė Tumėnienė. Nėščiųjų ligas ir jų pokyčius per nagrinėjamą laikotarpį, ryšius su socialiniais ir kitais veiksniais savo pranešime nagrinėjo VU Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovė prof. Gražina Drąsutienė. Neonatologės prof. Nijolės Drazdienės pranešimas „Neišnešioti naujagimiai – pokyčiai per dvidešimtmetį“ akivaizdžiai parodė kritišką neišnešiotų naujagimių, ypač mažo gimimo svorio, sumažėjimą, nulėmusį naujagimių ir kūdikių mirtingumo mažėjimą, kuris šiuo metu ES yra vienas

Medicininį gimimų duomenų registravimo Lietuvoje iniciatoriai. Iš kairės: prof. Nijolė Drazdienė, Jelena Isakova, LMA vyriaus. mokslinis sekretorius Vytautas Basys ir Nijolė Vezbergienė

atitinkančią Pasaulinės sveikatos organizacijos reikalavimus. Sveikatos apsaugos ministerijai pritarus, parengta Perinatologijos programa, kuri iš esmės reorganizavo pagalbos nėščiosioms ir naujagimiams sistemą Lietuvoje.

2015 m. spalio 23 d. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius kartu su Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija surengė konferenciją, skirtą leidinio *Gimimų medicininiai duomenys* dvidešimtmėčiui, kurioje įvertinti perinatologijos pasiekimai ir aptarti tolesnės veiklos uždaviniai. Prieš konferenciją, kurios globėja tapo sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė, LMA prezidentas

mažiausių. Apie naujagimių infekcinių ligų dažnumą, jo pokyčius, gydymo ypatumus pranešimą perskaitė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Neonatologijos klinikos vadovė doc. Rasa Tamelienė. To paties universiteto Moterų klinikos vadovė prof. Rūta Nadišauskienė užbaigė konferenciją pranešimu „Gydytojo akušerio ginekologo ateitis: valdyti cezario pjūvio operacijos tendencijas ar komplikacijas?“, kuris itin aktualus dabar, kai gimdymas taikant cezario pjūvį buvo pradėjęs nenumaldomai dažnėti. **LMA tikrasis narys Vytautas Basys, Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas**

Jaunieji humanitarai ir Kazimieras Būga

Spalio 26–27 dienomis tokiu pavadinimu buvo surengta tarptautinė konferencija Lietuvių kalbos institute (LKI) ir LMA, kurią rėmė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Pirmoji diena prasidėjo apskritojo stalo diskusija „Lietuva mums, mes – Lietuvai“, kurios metu prisistatė Kazimiero Būgos stipendininkai – lituanistai iš užsienio šalių. Juos LKI mokslininkai supažindino su instituto moksline veikla ir ištekiais. Svečiai lankėsi Lituanistikos židinyje ir Lietuvių literatūros ir tautosakos institute.

Spalio 27 d. LMA buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Jaunieji humanitarai ir Kazimieras Būga“. Konferencijos rezultatai ir įspūdžiai dalijasi konferencijos organizatorė LMA tikroji narė Grasilda Blažienė:

„Manau, kad šiuo renginiu mes dar kartą patvirtiname reikšmingą LKI vaidmenį telkiant pasaulio lituanistikos ir baltistikos specialistus, ypač jaunąją lituanistų kartą. Džiugu, kad dalyvavo daug jaunų magistrantų ir doktorantų, atstovaujančių ne tik kalbos, bet ir literatūros bei istorijos mokslo disciplinoms. Renginyje dalyvavo stipendininkai iš Latvijos, Čekijos, Slovakijos, Italijos. Tai rodo, kad Lietuvos

valstybės skiriama K. Būgos stipendija padeda jauniems mokslininkams atrasti lietuvių kalbos studijose savo pašaukimą, suteikia jų moksliniams tyrimams kryptį, veikia jų interesus. Iš užsienio jaunųjų mokslininkų išskirčiau dr. Diego Ardoino (Italija) pranešimą apie naujo teksto aptikimo procesą XVI a. baltų kalbos pavyzdžiu, dr. Adriano Cerri (Italija) – „Apie tariamąjį nežymimąjį artikelį latvių kalboje“, Olgos Fojtikovos (Čekija) – „Lauryno Benedikto Nudožeriškio gramatikos įtaka Danieliaus Kleino *Lietuvių kalbos gramatikai*“, Katarinos Chlupikovos (Slovakija) – „Skirtumai tarp lietuvių ir slovakų aktualiosios sakinio skaidos“, Santos Jerane (Latvija) „Kodėl latviai sviestą vadina lietuviu“, Lasmos Nikolaisone (Latvija) – „Lietuvių kalba: šaltinio vanduo mano sielai“, Nados Vaverovos (Čekija) – „Baltistika Prahos Karolio universitete“, Davido Šimečko (Čekija) pranešimą apie tai, kokią vaidmenį ir kodėl kalba vaidina lietuvių tapatybėje“.

Baigdama prof. G. Blažienė pažymėjo, kad konferencijos atmosfera stimuliuo mokslinę mintį ir naujus požiūrius, dėkojo renginio dalyviams bei organizatoriams.

Informacija parengta iš portalo *lki.lt*

Jūros biologijos aktualijos

2015 m. spalio 29 d. LMA įvyko tęstinės mokslinės konferencijos „Šiuolaikiniai biologijos tyrimai Lietuvoje“ renginys, šiais metais skirtas Jūros biologijai – problemoms, pasiekimams ir šios mokslo šakos svarbai visuomenės gyvenime aptarti. Europos žemyno vidinė ir gana uždara Baltijos jūra išsiskiria daugybe su jūros biologija ir jos apsauga susijusių problemų. Svarbiausios jų buvo išryškintos ir aptartos konferencijoje, kurią organizavo LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje naujai įsteigta Bendrosios biologijos sekcija kartu su valstybiniu mokslinių tyrimų institutu „Gamtos tyrimų centras“ ir Klaipėdos universitetu.

Habil. dr. Janina Baršienė ir LMA tikrasis narys Mečislovas Žalakevičius

Sovietų Sąjungoje Baltijos jūra iki XX a. paskutiniojo dešimtmečio biologams buvo uždaryta ir tik nedaugeliui pavyko į ją prasibrauti. Dauguma tyrimų buvo atliekama nuo kranto. Tokie darbai vykdyti ornitologų, tyrusių paukščių migracijas vizualiai ir radarais ar jūros ant kranto išmestus žuvusius paukščius. Bene vienintelė išimtis buvo tapęs jūros biologas dr. Algirdas Stankevičius. Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, jūros biologai paskubėjo taisyti šią spragą, tyrinėdami gyvąją gamtą ne tik Baltijoje, bet ir daugelyje kitų jūrų ir okeanų. Daugiausia darbų atliko Ekologijos instituto ir Klaipėdos universiteto mokslininkai.

Habil. dr. Janinos Baršienės pranešimas nagrinėjo ypač opią Baltijos jūros ir jos ekosistemų taršos problemą, cheminės ir konvencinės ginkluotės skandinimo Baltijoje po dviejų pasaulinių karų, Rusijos dujotiekio tiesimo į Vokietiją darbų pasekmes, poveikį gyvąjai gamtai, biologiniams ištekliams ir mums vartotojams. Prof. habil. dr. Sergejus Oleninas pranešime pažymėjo, kad kiekvienas svetimkraštės rūšies įsiveržimas į naują ekosistemą visada yra kaip eksperimentas gamtoje. Jis pasakojo, kaip kiniškas krabas pateko į Kuršių marias, o Juodosios jūros grundamas – į Palangos paplūdimį, ką senovės vikingai atplukdė į Baltijos jūrą iš Šiaurės Amerikos pakrančių, kaip vyksta biologinės invazijos, kaip išmatuoti jų dydį, kodėl rūšių invazijos domina ne tik biologus, bet ir ekonomistus, sociologus, technologus ir net politikus. Prof. Sigitas Podėnas

konferencijos metu demonstravo seriją unikalių vabzdžių inkluzų, aptiktų Baltijos gintare. Jis yra atradęs ir aprašęs per 150 naujų mokslui vabzdžių rūšių. Naujos rūšys šio tyrėjo aprašytos iš Dominikos, Birmos (Mianmaro), Meksikos, Jordanijos, Libano gintare aptiktų inkluzų. Prof. Darius Daunys pranešime, skirtame jūrinių buveinių ekologijai, supažindino su šių buveinių įvairove, atliekamomis funkcijomis, jų svarba gyvūnų įvairovei ir žuvų nerštavietėms bei kaita dėl žmogaus ir klimato poveikio. Tarptautinės svarbos paukščių žiemaviečių tyrimai, grėsmės žiemojantiems paukščiams, apsaugos problemos pristatytos dr. Mindaugo Dagio pranešime. Buvo parodyti Lietuvoje vykdomos jūros paukščių palydovinės telemetrijos duomenys, išskirtos svarbios paukščių apsaugos jūroje teritorijos.

Konferencijoje pažymėta, kad ypatingą svarbą jūros biologijos tyrimams turi Baltijos jūros valstybių ir šalies mokslo institucijų kooperacija bei bendros Baltijos jūros šalių mokslinės įrangos racionalus naudojimas. Baltijos jūros išsaugojimo aktualumą ir mums keliamus tikslus pabrėžė ir šiemet Lietuvoje apsilankiusi Švedijos karališkoji šeima. Šioje konferencijoje visuomenė plačiau supažindinta su Baltijos jūroje mokslininkų atliekamais darbais, kurie yra mokslinių tyrimų, įgyvendinamų Lietuvos jūrinio mokslo, studijų ir technologijų slėnio programose, dalis.

LMA tikrasis narys Mečislovas Žalakevičius

Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai

Jaunųjų mokslininkų konferencijos geriausi pranešėjai su LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus nariais

2015 m. lapkričio 5 d. LMA įvyko 4-oji jaunųjų mokslininkų konferencija „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“. Jos tikslai – telkti jaunuosius mokslininkus, vykdančius žemės ūkio ir artimų sričių tematikos mokslinius tyrimus, skatinti jų bendradarbiavimą ir tyrimų rezultatų sklaidą, ugdyti rezultatų pateikimo mokslinei ir plačiai visuomenei gebėjimus. Dauguma konferencijos dalyvių studijuoja doktorantūroje ir atlieka mokslinius tyrimus įvairiose šalies mokslo ir studijų institucijose. Konferencijoje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro, Aleksandro Stulginskio, Lietuvos sveikatos mokslų, Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Kauno technologijos universitetų ir Gamtos tyrimų centro. Skaityti pranešimai agronomijos, agrochemijos, sodininkystės ir daržininkystės, veterinarijos, zootechnikos, miškininkystės, aplinkotyros temomis.

Plenariniame posėdyje sveikinimo žodį tarė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos atstovė Joana Bacevičienė. LMA prezidentas Valdemaras Razumas, LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus

pirmininkas Zenonas Dabkevičius. LMA prezidentas V. Razumas, remdamasis *Eurostat* ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis, pažymėjo, kad Lietuvoje finansinė būklė gerėja, nuolat didėja MTEP finansavimas, bet žemės ūkio mokslams viešasis finansavimas sumažėjo. Žemės ūkio mokslų tyrėjų skaičius turi tendenciją mažėti. Palyginti su kitais mokslais šios srities doktorantų yra nedaug, bet pastebima augimo tendencija.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas Z. Dabkevičius pažymėjo, kad siekiant užtikrinti mokslininkų kaitą bei sėkmingai pasinaudoti sukurta mokslo infrastruktūra, mokslui reikia iniciatyvių, gabių jaunų žmonių. Svarbu, kad didelę patirtį turintys mokslininkai įvertina pradedančiųjų tyrėjų darbus, dalijasi patarimais.

Agronomijos ir aplinkos inžinerijos sekcijoje nagrinėtos dirvožemio produktyvumo, augalų tręšimo efektyvumo, alternatyvių trąšų ir pesticidų kūrimo ir naudojimo galimybių, piktžolių plitimo kontrolės, šiltnamiuose augalams apšviesti naudojamų lempų

tinkamumo, dirvožemio užteršimo sunkiaisiais metalais ir pesticidais mažinimo problemos. Agrobiologijos ir miškotyros sekcijoje aptartos anglies dvideginio emisijos iš dirvožemio ir sunaudoto augalų balansas, perspektyvios organinės trąšos, augalinių toksinų naudojimas kenkėjams naikinti, meteorologinių sąlygų įtaka vaistinių augalų kokybei, biokurui tinkamų augalų naudojimo perspektyvos. Be abejo, šioje sekcijoje daug dėmesio skirta miško medžiams: jų ligotumui ir kontrolei, populiacijoms vertinti, produktyviausių medžių atrankai ir selekcijai. Zootechnikos ir veterinarijos sekcijos pranešimuose nagrinėtos galvijų melžimo savybių gerinimo, skirtingų veislių kiaulių mėsos riebumo ir kokybės vertinimo,

žemaitukų veislės arklių atrankos, karvių veršingumo ir pieningumo gerinimo, gyvūnų ligų sukėlėjų ir parazitų paplitimo bei jų kontrolės, gyvūninės kilmės produktų sveikatingumo gerinimo temos.

Jaunųjų mokslininkų konferencijoje geriausiais pranešėjais išrinkti: Akvilė Jonavičienė (LAMMC), Tomas Kupčinskas (LSMU), Jelena Titova (LAMMC), Ina Živatkauskienė (ASU), Rita Verbylaitė (LAMMC), Monika Raškauskaitė (ASU), Vytautas Sabūnas (VDU), Samanta Tamašauskaitė (LSMU). Jie buvo apdovanoti konferencijų laureatų diplomais ir rėmėjų įsteigtais prizais.

LMA tikrasis narys Zenonas Dabkevičius,
Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas

Šiuolaikinė morfologija

Prof. Janina Tutkuvienė

2015 m. lapkričio 12–14 d. LMA ir Vilniaus universiteto Medicinos fakultete vyko 8-oji Baltijos morfologų mokslinė konferencija „Tarpdalykinis šiuolaikinės morfologijos pobūdis“, skirta Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos (VU MF AHA) katedros 240 metų jubiliejui. Šios konferencijos suburia mokslininkus iš įvairių biologinės morfologijos sričių (anatomus, histologus, antropologus, veterinarus, patologus, medicinos istorikus, anatomijos dėstytojus). Į šiuos susitikimus įsitraukia ir fizikai, biochemikai.

2015 m. konferencijos leitmotyvas klausė: „Ką terminas *morfologija* reiškia šiandien?“. Morfologija vieni forma ir sandaros tyrimus. Biologai ir medikai tiria gyvųjų organizmų sandarą, geologai – žemės

formų konfigūracijas, jų formavimąsi ir pokyčius. Biologinė morfologija nagrinėja struktūrą, atsižvelgdama į funkciją. Ji tiria struktūrines atskirų audinių, ląstelių, molekulių detales. Organizmų struktūros ir funkcijų kitimai neatsiejami nuo aplinkos ir gyvenimo būdo pokyčių. Todėl vis daugiau dėmesio skiriama ekologijai, socialinėms ir ekonominėms sąlygoms, veikiančioms gyvuosius organizmus.

Šioje Baltijos morfologijos konferencijoje dalyvavo daugiau nei 150 mokslininkų – biologinės morfologijos specialistų, gydytojų ir visuomenės sveikatos specialistų. Savo įžvalgomis dalijosi ir kitų mokslo sričių mokslininkai.

Konferencijos dalyvius sveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas, VU mokslo reikalų prorektorius prof. Rimantas Jankauskas, VU Medicinos fakulteto dekanas prof. Algirdas Utkus. Kvietinius pranešimus skaitė Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkai: Rygos Stradinio universiteto prof. Mara Pilmanė; Tampėres universiteto doc. Giedrius Kalesnykas; Vilniaus universiteto profesoriai A. Utkus, Vytautas Usonis, Janina Tutkuvienė, Osvaldas Rukšėnas, Regina Rudaitytė; Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesoriai Dainius H. Pauža ir Neringa Paužienė. Žodiniai pranešimai skaityti septyniose mokslinėse sesijose. Tyrimų rezultatais dalijosi daugiau nei 150 mokslininkų. Geriausių darbų autoriai buvo apdovanoti diplomais ir atminimo

dovanėlėmis: buvo skirtos 5 prizinės vietos žodiniams doktorantų ir kitų jaunųjų mokslininkų pranešimams (apdovanoti Violeta Bartuškienė, Lienė Smanė, Donata Montvilaitė, Editė Kulmanė, Lina Preišegolavičiūtė), 5 – elektroniniams doktorantų ir kitų jaunųjų mokslininkų pranešimams (Ieva Gendvilienė, Tatjana Zakė, Agita Jukna, Maija Lubganė, Lina Džiaugytė) ir 5 – geriausiems studentų pranešimams (Aistė Masaitytė, Ernesta Naujokaitė, Marija Petrylaitė, Jolita Stankevič, Zanė Ozolniece). Geriausią elektroninį pranešimą (pristatė VU MF doktorantė Vaida Baltrūnienė) apdovanojo ir

konferencijos rėmėjas UAB „Expertus Vilnensis“. Konferencijos organizatoriai nuoširdžiai dėkoja LMA vadovybei ir rėmėjams: UAB „Berlin-Chemie Menarini group“, UAB „Expertus Vilnensis“ ir UAB BRUKER. **Prof. Janina Tutkuvienė, VU Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros vedėja; doc. Eglė Marija Jakimavičienė, VU Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros docentė; LMA tikrasis narys Vytautas Basys, Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas**

Gyvulininkystė ir klimatas

Naujų laboratorijų atidarymas. Iš kairės: LSMU Gyvulininkystės instituto direktorė dr. Violeta Juškienė, LRS Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Raimundas Paliukas, žemės ūkio ministrė Virginija Baltraitienė, LSMU rektorius LMA tikrasis narys Remigijus Žaliūnas ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Jolantos Jonikienės nuotr.

2015 m. lapkričio 13 d. LSMU Gyvulininkystės institute, Baisogaloje, įvyko konferencija „Gyvulininkystės darnaus vystymo strategija ir klimato kaitos iššūkiai“, kurią organizavo LSMU Gyvulininkystės institutas, Veterinarijos akademija, LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius, rėmė Žemės ūkio ministerija. Konferencijoje dalyvavo Seimo nariai, LMA prezidentas ir

nariai, žemės ūkio ministrė ir ministerijos specialistai, Lietuvos sveikatos mokslų ir Aleksandro Stulginskio universitetų dėstytojai, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro mokslininkai, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos ir Lietuvos ūkininkų sąjungos atstovai, Žemės ūkio rūmų specialistai, Radviliškio r. savivaldybės specialistai, įvairių verslo įmonių atstovai.

Konferencija prasidėjo dr. Violetos Juškienės apžvalginiu pranešimu gyvulininkystės darnaus vystymo klausimais. Buvo apžvelgti šiandieniai iššūkiai gyvulininkystei, bendros vystymosi tendencijos pasaulyje bei mūsų šalyje ir pagrindinės problemos. Dr. Gintautas Švirmickas pristatė LSMU Gyvulininkystės instituto Chemijos laboratorijose atliekamus tyrimus. Dr. Rūta Šveistienė savo pranešime supažindino su žemės ūkio gyvūnų genetinių išteklių saugojimo strategija ir problemomis, su kuriomis susiduriama užtikrinant biologinės įvairovės išsaugojimą. Dr. Vilma Vrotniakienė perskaitė pranešimą apie gyvūnų mitybos ir pašarų gamybos technologijų naujoves bei pagrindines tyrimų kryptis sprendžiant gyvūnų mitybos visavertiškumo gerinimo klausimus. Dr. Remigijus Juška apžvelgė Lietuvos žemės ūkio situaciją aplinkos taršos aspektu ir pristatė šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų mažinimo priemones. Pranešimus apie mokslo laboratorijų galimybes ir pasirengimą bendradarbiauti su verslu perskaitė LSMU rektorius LMA tikrasis narys Remigijus Žaliūnas, LSMU prorektorius veterinarijai LMA tikrasis narys Antanas Sederavičius ir LSMU Gyvulininkystės

instituto direktorė dr. V. Juškienė. Žemės ūkio rūmų veislininkystės komiteto pirmininkas doc. Edvardas Gedgaudas savo pranešime apžvelgė gyvulių veislininkystės aktualijas ir verslo bei mokslo bendradarbiavimo galimybes. Žemės ūkio ministrė Virginija Baltraitienė – Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros strateginius tikslus, įgyvendinimo politiką, Lietuvos galimybes bei iššūkius Europos Sąjungoje. Taip pat kalbėjo LMA prezidentas Valdemaras Razumas, Seimo nariai Raimundas Paliukas, Jonas Kondrotas, Kazys Grybauskas.

Vėliau buvo atidarytos trys naujos laboratorijos, įrengtos pagal slėnio „Nemunas“ programą. Tai Gyvūnų genetinių išteklių tyrimo ir ilgalaikio išsaugojimo *ex situ* laboratorija, Gyvūnų pašarų maisto medžiagų virškinamumo tyrimų laboratorija ir Pašarų gamybos ir šėrimo technologijų vertinimo laboratorija. Pastato vidinis kiemas pritaikytas arkliams išjodinėti.

LMA tikrasis narys Henrikas Žilinskas,

LMA Žemės ūkio ir miškų skyriaus

Zootechnikos ir veterinarijos sekcijos pirmininkas;

dr. Violeta Juškienė,

LSMU Gyvulininkystės instituto direktorė

Mokslas – ūkiui

2015 m. lapkričio 24 d. įvyko LMA Matematikos, fizikos ir chemijos skyriaus organizuota mokslinė konferencija „Mokslas indėlis į ūkio naujoves“, kurią vedė skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Feliksas Ivanauskas.

Fizinių ir technologijos mokslų centro Puslaidiųjų fizikos instituto Optoelektronikos skyriaus vedėjas LMA tikrasis narys Arūnas Krotkus pristatė jo mokslinėje grupėje atliekamus darbus ir parodė, kaip fundamentiniai moksliniai tyrimai virsta taikomaisiais, o pastarieji – naujais prietaisais. Prof. A. Krotkaus vadovaujama komanda sukūrė naują medžiagą – galio bismidą arsenidą, – generuojančią terahercų dažnio elektromagnetines bangas. Terahercų dažnio spinduliuotės prietaisams kurti pagrindus padėjo NATO projektas *Mokslas taikai*, vėliau buvo įkurta įmonė „Teravil“, o pastaraisiais metais – dar keletas įmonių. Šios įmonės gamina uni-kalius jutiklius, naudojamus įvairiuose prietaisuose.

UAB „Grotas“ direktorius Antanas Marcinonis apžvelgė atliekamus darbus. Įmonė turi šiuolaikines laboratorijas, aprūpintas modernia įranga, todėl gali tiksliai įvertinti žemės gelmių užterštumą, parengti metodikas, kaip jį mažinti ir imtis valymo darbų.

Pranešimą „Ilgabangiai šviesos šaltiniai 2–3 μ m ruože: mokslas, verslas ir mirties slėnis tarp jų“ parengė UAB „Brolis Semiconductors“ technologijų direktorius Kristijonas Vizbaras. Jis parodė, kad net originalią idėją, kurios galimybėmis neabejojo daug autoritetingų mokslininkų, realizuoti labai sunku. Pirmąją laboratoriją įmonė įrengė, pritraukusi rizikos kapitalo fondo „LitCapital I“ investiciją. Papildomų lėšų įrangai buvo gauta, parašius projektą ES struktūrinių fondų paramai. Siekdamas išgyventi, įmonė ėmė tiekti mokslines paslaugas, gaminti paprastesnius, bet jau žinomus produktus. Situacija pagerėjo, kai pavyko pritraukti naujų investuotojų – lazerinių sistemų gamintojus „Šviesos konversiją“ ir „Eksmą“.

Asociacijos INFOBALT inovacijų vadovas Andrius Plečkaitis pateikė informaciją, kurios veiklos sritys sukuria didžiausią pridėtinę vertę. Iš dirbančiųjų versle Lietuvoje apie 9 proc. darbuotojų dirba žinioms imliose sferose. Deja, žinioms imlių paslaugų eksportas Lietuvoje žemiausias tarp Baltijos valstybių. Kita vertus, vertinant žinių kompleksiskumo indeksu, kuris rodo ekonomikos sektorių įvairovę ir sąsajas tarp jų produktų, Lietuva yra pirmajame valstybių trečdalyje. Mokslo ir verslo susikalbėjimo tarpininkai galėtų būti doktorantai ir inovatoriai.

Diskusijose dalyvavo LMA prezidentas Valdemaras Razumas, Vilniaus universiteto rektorius LMA tikrasis narys Artūras Žukauskas, VU Organinės chemijos katedros profesorius LMA tikrasis narys Eugenijus Butkus, Fizinių ir technologijos mokslų centro direktorius dr. (HP) Gintaras Valušis ir UAB „Brolis Semiconductors“ technologijų direktorius Kristijonas Vizbaras. V. Razumo nuomone, mokslinio

tyrimo institutai ir universitetai turi sukurti tam tikrą pridėdamąją vertę, atlikdami taikomuosius mokslinius tyrimus bei kurdami galimus komercializuoti ir verslo įmonės dominančius produktus. A. Žukauskas pabrėžė, kad didžiausią pridėtinę vertę universitetai sukuria surasdami ir nukreipdami tyrimų kryptimi talentus, vėliau galinčius pritaipyti ir moksle, ir versle. E. Butkus pateikė informacijos apie Lietuvos mokslininkų ir smulkaus bei vidutinio verslo įmonių dalyvavimą *Horizon 2020* projektuose. Lietuvos mokslininkų paraiškos tokiems projektams kol kas labai nesėkmingos. Tačiau net 50 proc. smulkaus bei vidutinio verslo įmonių projektų gavo finansavimą. G. Valušis supažindino su taikomaisiais moksliniais tyrimais didžiausiame Lietuvoje mokslinių tyrimų institute Fizinių ir technologijos mokslų centre, pristatė įkurtas „atžalines“ įmones, numatomas gaminti aukštųjų technologijų produktus.

LMA tikrasis narys Ričardas Makuška

Požeminio transporto perspektyvos

LMA tikrasis narys Robert Mokrik

2015 m. gruodžio 9 d. Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete įvyko LMA BMGM skyriaus Geoaplinkos problemų komisijos seminaras „Požeminių transporto komunikacijų geotechninės sąlygos ir perspektyva Vilniuje“. Piliečių asociacijos „Metro sąjūdis“ valdybos pirmininko inžinieriaus Juozo Zykaus ir Tarptautinės inžinerinės geologijos ir aplinkos

asociacijos Lietuvos nacionalinės grupės pirmininko dr. Kastyčio Dundulio pranešimuose kalbėta apie požeminio transporto statinių diegimo galimybes. Požeminės erdvės naudojimas transporto srutams ir viešojo transporto dalies perkėlimas į požeminę erdvę yra viena aktualiausių problemų urbanizuotose teritorijose. Lietuva yra sukaupusi nemažą patirtį šios rūšies statybos darbams vykdyti. Vilniaus miesto geologinį pjūvį sudaro ledynmečio metu suformuoti 6 ledyninių nuogulų (morenų) ir 4 tarpledyninių nuogulų (smėliai, žvyrai) sluoksniai. Visi šie sluoksniai pasižymi tankumu, dideliu stiprumu, mažu spūdumu ir tinka visoms statybos rūšims. Geologinį

pjūvį kerta Neris slėnis, kurį sudaro septynios terasos, padengtos smėlio ir žvirgždo nuogulomis. Jos palankios naudoti požemei statybai. Gruntinis vanduo slūgso gana giliai. Vilniaus miesto inžinerinės geologinės sąlygos yra užtektingai palankios požemei statybai naudojant šiuolaikines technologijas.

Dr. Kastytis Dundulis

Jaunųjų mokslininkų konferencijos laureatai

8-oji LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus (BMGMS) jaunųjų mokslininkų konferencija „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“ įvyko 2015 m. gruodžio 10 d.

Konferencijos tikslas – apžvelgti geriausius jaunųjų mokslininkų darbus biologijos, biochemijos, biotechnologijos, biomedicinos ir geomokslų sandūroje.

Konferencijoje sveikinimo žodį tarė LMA prezidentas Valdemaras Razumas, LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius, BMGMS pirmininkas Vytautas Basys, UAB „Thermo Fisher Scientific Baltics“ kompanijos Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros direktorius prof. Arvydas Lubys. Jau aštuntus metus konferencijai paramą skiria UAB „Thermo Fisher Scientific Baltics“.

Konferencijos darbą pagyvino jau tradicija tapęs kviestinis plenarinis pranešimas, kurį šiais metais skaitė UAB „Thermo Fisher Scientific Baltics“ kompanijos Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros direktorius prof. A. Lubys. Pranešimus skaitė 31 jaunas mokslininkas iš Vilniaus, Lietuvos sveikatos mokslų (LSMU) ir Vilniaus Gedimino technikos universitetų, VMTI Gamtos tyrimo ir VMTI Inovatyvios medicinos centrų, Vilniaus universiteto (VU) Biotechnologijos ir VU Biochemijos institutų, VU Širdies

chirurgijos centro. Darbas vyko trijose sekcijose: Biologijos ir geomokslų, Medicinos, Biochemijos ir biotechnologijos. Sekcijų darbui pirmininkavo ir geriausius darbus rinko LMA tikrieji nariai Vytautas Basys, Vincas Būda, Robertas Mokrikas, Kęstutis Sasnauskas, Vytautas Jonas Sirvydis, Vytas Antanas Tamošiūnas, Mečislovas Žalakevičius. Konferencijos organizaciniais klausimais rūpinosi dr. Jadvyga Olechnovičienė.

Už geriausius LMA BMGMS jaunųjų mokslininkų pranešimus diplomais ir atminimo dovanomis apdovanoti: Biologijos ir geomokslų sekcijoje – dr. Vytautas Kašėta (VMTI Inovatyvios medicinos centras), Svetlana Orlovskytė ir Justas Dainys (VMTI Gamtos tyrimų centro Ekologijos institutas); Medicinos sekcijoje – Sigita Gelman (LSMU Gastroenterologijos klinika), Ramunė Šepetienė (LSMU Kardiologijos institutas), dr. Rūta Vasyliūtė (LSMU Medicinos fakultetas); Biochemijos ir biotechnologijos sekcijoje – Dovilė Dekaminavičiūtė ir Vaida Simanavičienė (VU Biotechnologijos institutas), Eugenijus Šimoliūnas (VU Biochemijos institutas).

Dr. Jadvyga Olechnovičienė,
Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus
mokslinė sekretorė

Kauno miesto mokslininko premija

Kauno mokslininko premijos laureatai prof. habil. dr. Albertas Skurvydas (kairėje) ir doc. dr. Mindaugas Bertašius. Tarp laureatų – Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis

2015 m. gruodžio 15 d. LMA įteiktos Kauno miesto mokslininko premijos. Ši idėja gimė LMA ir Kauno miesto savivaldybės vadovams 2012 m. spalio 12 d. pasirašant bendradarbiavimo sutartį. Premijos nuostatus savivaldybės taryba patvirtino 2013 m. kovo 21 d. Tų pačių metų rudenį įvyko pirmasis mokslininko premijos konkursas. Laureato vardo siekė Kauno technologijos universiteto (KTU) profesoriai: chemikas Juozas Vidas Gražulevičius ir humanitaras, muzikos notacijos ir leidybos technologijų tyrėjas Darius Kučinskas. Penkių narių vertinimo komisija laimėtoju pripažino LMA tikrąjį narį J. V. Gražulevičių.

2014 metų konkurse dalyvavo jau septyni pretendentai. Vertinimo komisija laureato vardą vieninai skyrė Lietuvos sveikatos universiteto studijų proktorei prof. Daivai Rastenytei. Apdovanojimas buvo įteiktas, surengus Kauno miesto savivaldybės dieną Lietuvos mokslų akademijoje. Renginio metu išklaudytas profesorės pranešimas apie neurodegeneracines ligas.

Vertinimo komisijos nariai, atstovaujantys humanitariniams ir socialiniams mokslams, pastebėjo, kad vienai premijai sudėtinga atstovauti dviejų didžiųjų mokslo stovyklų interesams. Savivaldybės vadovams buvo pasiūlyta premijos fondą skelti pusiau ir steigti dvi premijas. Akademiją pasiekė savivaldybės mero Visvaldo Matijošaičio pasirašytas Tarybos sprendimas apie dviejų premijų įsteigimą.

2015 m. konkurse dalyvavo penki Kauno mokslininkai. Humanitarinių ir socialinių mokslų premijos pretendentai išskirti KTU Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto vyriausiasis mokslo darbuotojas, vienas žymiausių Kauno miesto archeologų Mindaugas Bertašius ir Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Sociologijos katedros prof. Artūras Tereškinas. Fizinų, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų premijos pretendentai tapo KTU Cheminės technologijos fakulteto mokslo darbuotojas Paulius Pavelas Danilovas, Lietuvos sporto universiteto rektorius prof. Albertas Skurvydas, Lietuvos energetikos instituto Branduolinių įrenginių saugos laboratorijos vadovas, vyriaus. mokslo darbuotojas, profesorius LMA tikrasis narys Eugenijus Ušpuras. LMA prezidiumo sprendimu sudaryta penkių narių vertinimo komisija pasiūlė Kauno miesto mokslininkų premijas skirti: humanitarinių ir socialinių mokslų srityse – mokslo darbuotojui M. Bertašiui, fizinų, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse – prof. A. Skurvydui.

Organizuojant premijų konkursą jau trejetą metų tenka palaikyti dalykinį ryšį su savivaldybės Švietimo ir ugdymo skyriaus vedėjo pavaduotoja Ona Visockiene. Laureatų apdovanojimo šventiškos akimirkos proga Akademijos vardu jai dėkojame už profesionalumą ir kompetenciją.

LMA viceprezidentas Domas Kaunas

Vilniaus praeities kultūros paveldas ženklelių albume

2015 m. lapkričio 19 d. LMA buvo sutiktas albumas *Vilnius ženkleiuose*. Tai ilgai lauktas LMA Vrublevskių bibliotekoje vykdyto Lietuvos kultūros paveldo tyrimo projekto rezultatas. Renginį organizavo LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“, dalyvavo knygos autoriai, Lietuvos banko Pinigų muziejaus vyresnysis specialistas Vincas Ruzas, Vilniaus Gedimino technikos universiteto doc. Kęstutis Skerys. Renginį vedė LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas.

Knygos autoriai Birutė ir Darius Railos pasakojo apie savo kolekciją, apie sumanymą parengti albumą – dovaną Vilniui ir Vilniaus mylėtojams. Albume aprašyti ir suklasifikuoti 538 ženkleliai. Dalis jų – Vilniaus miestui skirti suvenyriniai, kiti – įmonių, įstaigų ženkleliai su Vilniaus simbolika. Albume suregistruoti nuo 1940 m. iki šių dienų pagaminti ženkleliai. Autoriai parengė tikslų katalogą apie artefaktus, kurių kūrimo ir gamybos procesas buvo menkai dokumentuotas. Albumas supažindins vilniečius bei miesto svečius su Vilniaus kultūros

Albumo autoriai Darius ir Birutė Railos bei LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas

paveldą atspindinčiais simboliais, jų kaita istorijos eigoje. Miestų kultūros tyrinėtojai jame ras vertingos informacijos apie netolimos praeities Vilniaus kultūros paveldo objektus.

Leidinio dailininkas – Rokas Gelažius. Knygos rengimo darbus rėmė Kultūros ministerija ir UAB „Alpera“, leidybą finansavo Lietuvos kultūros taryba ir UAB „Anreka“.

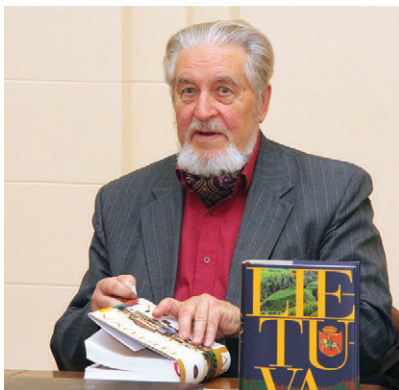
Dr. Giedrė Miknienė, LMA Vrublevskių bibliotekos Mokslinės informacijos skyriaus vedėja

skyriaus Mokslininkų rūmai renginiai

Paskutinį 2015 m. ketvirtį skyrius „Mokslininkų rūmai“ organizavo 28 renginius, iš jų dvylika „Mokslo žinių dieną“ Vilniaus mokyklose ir gimnazijose, šešiolika renginių Lietuvos visuomenei. Rudenį skyrius parengė programą, skirtą M. K. Čiurlionio 140-osioms gimimo metinėms, į pačią gilumą irius ir skleidė ją po Lietuvos regionus. Pianistas Andrius Vasiliauskas, arfininkė Miglė Sakavičiūtė ir skaitovė Aldona Daučiūnienė su edukacine programa pažindino Žemaitijos kraštą: šeši koncertai surengti Varnių ir Sedos

gimnazijų moksleiviams bei pedagogams, Telšių, Viekšnių, Akmenės, Mažeikių miestų gyventojams. Žemaitijos krašto žmonės geriau ir giliau susipažino su įžymiojo lietuvių dailininko ir kompozitoriaus kūryba, žvelgdami į jo paveikslus, klausydamiesi jo muzikos ir įtaigiai perteiktų poetės Lacrimos sonetų, skirtų M. K. Čiurlionio paveikslams.

Vilniaus moksleiviai ir gimnazistai susitiko su žymiais mokslininkais ir klausėsi jų paskaitų medicinos, biologijos, fizikos, psichologijos temomis.

Enciklopedinio leidinio *Lietuva IV* tomo sutiktuvės. LMA narys Antanas Buračas

LMA tikrojo nario Artūro Kaklauskos knygos *Biometrinis ir intelektualus sprendimo priėmimų palaikymas* sutiktuvės Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijoje. Dešinėje LMA tikrasis narys Gintaris Kaklauskas

LMA nariai Vytautas Sirvydis ir Valdas Laurinavičius; prof. Paulius Miškinis, prof. Libertas Klimka skaitė paskaitas ir papasakojo moksleiviams apie mokslininko profesiją.

>>> Spalio 8 d. įvyko apskritojo stalo diskusija „Kintantis lietuvių mąstymas kintančios Europos erdvėje: pažinimo problemos“. Diskusija parengta knygų, parašytų vykdant projektą *Paradigminiai Lietuvos visuomenės pokyčiai ir europinė erdvė*, sutiktuvių proga. Dalyvavo knygų autoriai. Diskusiją vedė LMA narys Romualdas Grigas ir prof. Jūratė Morkūnienė. Kalbėjo LMA užsienio narys Algis Mickūnas, Nepriklausomybės Akto signataras prof. Bronislovas Kuzmickas, prof. Arvydas Guogis, doc. Povilas Aleksandravičius, doc. Ramūnas Trimakas ir kiti. Muzikavo pianistas Saulius Sakavičius.

>>> Spalio 13 d. įvyko apibendrinantis pokalbis „Metai po Kristijono Donelaičio jubiliejaus. Kas padaryta ir kas darytina“: Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto (LLTI) Kristijono Donelaičio jubiliejui skirtos programos pristatymas. Dalyvavo: LMA viceprezidentas Domas Kaunas, prof. Paulius V. Subačius, dr. Daiva Narbutienė, dr. Darius Kuolys, dr. Mikas Vaicekuskas. LLTI Leidybos centro vadovas Gytis Vaškelis. Renginio vedėjas – LLTI direktorius dr. Mindaugas Kvietkauskas.

>>> Spalio 22 d. buvo surengtos enciklopedinio leidinio *Lietuva IV* tomo sutiktuvės. Enciklopedijoje

Disputas „LDK savarankiškumo sargyboje“. Iš kairės: prof. Raimonda Ragauskienė ir prof. Dainora Pociūtė-Abukevičienė

pateikta apie 9000 visų laikų žymiausių žmonių biografijų. Dalyvavo LMA nariai – Bonifacas Stundžia, Antanas Buračas, Antanas Andrijauskas, mokslinės redakcinės tarybos narys Česlovas Juršėnas, enciklopedijos vyriausiasis redaktorius Antanas Račis, Vilniaus Balio Dvariono muzikos mokyklos moksleiviai. Renginį vedė LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė A. Daučiūnienė. Visus šiuos tris renginius skyrius „Mokslininkų rūmai“ organizavo kartu su Humanitarinių ir socialinių mokslų ir skyriumi.

>>> Lapkričio 3 d. vakare, skirtame LDK didžiojo maršalkos Vilniaus vaivados kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Juodojo 500-osioms gimimo metinėms ir Reformacijos dienai, įvyko disputas „LDK savarankiškumo sargyboje“. Dalyvavo prof. Dainora

Pociūtė-Abukevičienė, prof. Raimonda Ragauskienė, doc. Ingė Lukšaitė. Buvo aptarta prof. D. Pociūtės-Abukevičienės knyga *Du laiškai: Popiežiaus nuncijaus Luigi Lippomano ir kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Juodojo polemika (1556)*. Meninėje programoje dainavo jungtinis „Giesmės“ ir „Pagirių dainorių“ choras (vadovė ir dirigentė Janina Pamarnackienė). Renginį vedė Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininkas Donatas Balčiauskas.

>>> Lapkričio 9 d. Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijoje lankėsi LMA tikrieji nariai Artūras Kaklauskas ir Gintaris Kaklauskas, surengę diskusiją „Naujos kartos medžiagos, technologijos ir sistemos statyboje“. Renginyje pristatyta prof. A. Kaklausko knyga *Biometrinis ir intelektualus sprendimo priėmimų palaikymas*. Pranešimą skaitė doktorantas Vytautas Tamulėnas. Diskusiją vedė LMA Technikos mokslų skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Gintautas Žintelis.

>>> Lapkričio 26 d. įvyko vakaras iš renginių ciklo „Įžymių žmonių portretai“, skirtas Lietuvos Valstybės Tarybos pirmininko, teisingumo ministro Stasio

Šilingo 130-osioms gimimo metinėms. Dalyvavo Klaipėdos universiteto prof. Vytautas Urbonas ir skaitė pranešimą „Stasio Šilingo asmenybės bruožai“, Mykolo Romerio universiteto prof. Alfonsas Vaišvila kalbėjo tema „Kuo šiandien aktualus Lietuvai Stasys Šilingas“. Savo prisiminimais apie garsųjį senelį pasidalijo Stasio Šilingo vaikaičiai Saulius Augustinas Kubilius ir Linas Stasys Kubilius. Renginį vedė Vilniaus zanavykų bendrijos pirmininkas Kęstutis Vaičiūnas.

>>> Gruodžio 22 d. įvyko kalėdinis dainininkės Juditos Leitaitės koncertas „Spindinčios Kalėdos“ Lietuvos vaikų globos namų auklėtiniais ir pedagogams. Dalyvavo dainininkas Liutauras Navickas, pianistas Jurijus Suchanovas, smuikininkė Paulina Daukšytė, Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos vokalinis ansamblis, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos kamerinio dainavimo studentai. Renginį vedė LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė A. Daučiūnienė. Organizatoriai – LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“, Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko labdaros fondas, Lietuvos žmogaus teisių lyga.

žymius mokslininkus prisimenant

Teodorui Grotusui – 230 metų

2015 m. spalio 1 d. LMA Matematikos, fizikos ir chemijos skyrius organizavo susirinkimą, skirtą iškilais Lietuvos mokslininko Teodoro Grotuso (Theodor von Grotthuss) 230-osioms gimimo metinėms. Įžanginiu žodžiu apie šį mokslininką susirinkimą pradėjo skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Feliksas Ivanauskas. Apie Teodoro Grotuso vardo įamžinimo problemas ir perspektyvas kalbėjo LR vicekancleris dr. doc. Rimantas Vaitkus ir Teodoro Grotuso fondo valdybos pirmininkas LMA tikrasis narys Aivaras Kareiva. T. Grotuso veiklą kultūros antropologijos požiūriu apžvelgė prof. Juozas Algimantas Krikštopaitis. Jo mokslinį paveldą vertino Klaipėdos universiteto rektorius prof. Eimutis Juzeliūnas ir LMA tikrasis narys Juozas Vidmantis Vaitkus. Pakruojo krašto mylėtojai Romaldas Drigotas, Žiemgalos draugijos

viceprezidentas Jonas Nekrašius, Pakruojo rajono savivaldybės mero pavaduotojas Gediminas Grybė dalijosi mintimis apie Grotusą giminės pėdsakus Žiemgaloje, jo vardo įprasminimo Pakruojo rajone vizijas bei turizmo plėtrą. Gražių žodžių susirinkimo dalyviai išgirdo Editos von Grotthuss – Teodoro Grotuso provaikaitės – kalboje „Po 230 metų...“. LMA prezidentas Valdemaras Razumas pažadėjo, jog Akademija visokeriopai remis šio mūsų kraštui brangaus žmogaus vardo įamžinimą. Susirinkimą skaidrino muzikiniai intarpai. Dainavo Vilniaus miesto merginų choras „Viva“ (vad. Vilija Mažintaitė). Pabaigoje parodytas Lietuvos archeologo prof. Vytauto Urbanavičiaus sukurtas filmas apie Teodorą Grotusą.

LMA tikrasis narys Aivaras Kareiva

Akademiko Eduardo Vilko

80-mečio jubiliejui

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras akademikas Eduardas Vilkas buvo vienas iškiliausių matematinės ekonomikos specialistų ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėje erdvėje. Jo žinios ir kompetencija buvo reikšminga Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpiu ir vėlesniais metais kuriant valstybės ekonominius pagrindus. Šiam ypatingam žmogui, mokslininkui ir politikui spalio 3 d. būtų sukakę 80 metų.

Ta proga 2015 m. spalio 7 d. LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarų klubas surengė akademiko Eduardo Vilko atminimui skirtą popietę. Susirinko kolegos mokslininkai ir politikai, buvę mokiniai ir artimieji. Renginį vedė LMA prezidiumo narys, Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas prof. Aleksandras Vasiliauskas ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarų klubo prezidentė Birutė Valionytė. Prisiminimais apie Eduardą Vilką dalijosi Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Mečys Laurinkus ir prof. Bronislavas Juozas Kuzmickas. Apie savo mokytoją kalbėjo prof. Vaidievis Ipolitas Gerasimavičius. Prof. Bernardas Blažys, buvęs LMA Ekonomikos instituto direktoriaus pavaduotojas, prisiminė E. Vilko paskyrimą eiti Ekonomikos instituto direktoriaus pareigas ir su tuo susijusias pertvarkas. Signataras Česlavas Okinčicas papasakojo apie lauko teniso treniruotes. Šmaikščiai pakalbėjo E. Vilko kolega matematikas LMA narys Mifodijus Sapagovas, užbaigdamas savo pasakojimą žodžiais: „Ir tarp mokslininkų pasitaiko talentingų politikų“.

Eduardas Vilkas gimė 1935 m. spalio 3 d. Gargžduose. Mokėsi Gargždų progimnazijoje, Klaipėdos pedagoginėje mokykloje, studijavo Vilniaus universitete. Pasirinkęs mokslininko kelią, dirbo akademinį darbą Fizikos ir matematikos institute, Ekonomikos institute, Vilniaus universitete, Vytauto Didžiojo universitete. Ėjo vadovaujamas pareigas LMA.

Pagrindinė Jo mokslinio darbo kryptis – optimalumo problema. Iš šios srities 1973 m. E. Vilkas apgynė daktaro disertaciją. 1974 m., grįžęs iš mokslinės stažuotės JAV, Odesoje vykusioje 3-ojoje sąjunginėje lošimų teorijos konferencijoje, E. Vilkas

jau galėjo pasidžiaugti, kad kai kurie vilniečių moksliniai rezultatai dėstomi Amerikos universitetuose ir įtraukiami į užsienio monografijas. Kompetencija ir platus požiūris padėjo jam sukurti savo mokyklą ir plėtoti Lietuvai naują mokslo kryptį – lošimų teoriją.

Už darbų ciklą „Lošimų teorijos optimalumo problema“ E. Vilkui 1977 m. paskirta LSSR valstybinė premija. Šios idėjos buvo giliau išplėtos jo monografijoje *Matematinė optimalumo teorija*. Jis domėjosi ir kitais taikomaisiais klausimais: matematiniu programavimu, optimaliu valdymu, tinkliniu planavimu, grupiniais sprendimais ir matematine ekonomika.

Akademikas Eduardas Vilkas suvaidino reikšmingą politinį vaidmenį lemtingais 1988–1989 m., taip pat atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę bei kuriant mūsų valstybės ekonominius pagrindus 1990–1992-aisiais ir vėliau. Pasibaigus parlamentaro kadencijai, E. Vilkas dirbo Lietuvos Respublikos Vyriausybės konsultantu, 1995–2002 m. buvo Privatizavimo komisijos pirmininkas. Buvo Aukštojo mokslo tarybos prie Švietimo ir mokslo ministerijos, Kauno technologijos universiteto tarybos narys, Žinių ekonomikos forumo tarybos pirmasis pavaduotojas, Lisabonos strategijos įgyvendinimo makroekonominės grupės pirmininkas, Lietuvos mokslo ir technologijų baltosios knygos, Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 m. ilgalaikės strategijos (2002), Lietuvos ekonomikos plėtros iki 2020 m. ilgalaikės strategijos (2007) sudarytojų komisijos narys. 2002–2007 m. bendradarbiavo *Veido* žurnale. 2000 m. Akademikas apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, 2007 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiumi. 2005 m. suteiktas Gargždų miesto garbės piliečio vardas. Šių metų spalio 13 d. Seime buvo atidaryta fotografijų paroda, skirta Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Eduardo Vilko 80-osioms gimimo metinėms.

Į politiką Akademikas įsitraukė būdamas 54 metų. Visada siekė suderinti politinę ir akademinę veiklą. Savo atsiminimuose yra sakęs, kad Atkuriamajame Seime Jį kartais į nevirtį varydavo atviras mokslo ir

proto argumentų ignoravimas arba, dar blogiau, šmeižtas vietoj kontrargumentų.

Profesorius Kęstutis Glaveckas, savo kalboje minint Eduardo Vilko 80-metį Lietuvos Respublikos Seime prisiminė: „Eduardas dažnai sakydavo, kad tarp psichologijos ir matematikos yra bedugnė, kurios dugne yra ekonomikos mokslas. Jis niekada

nevadino savęs ekonomistu, o tik matematiku, suprantančiu paprastus dalykus, tarp kurių yra ir ekonomika. Jis buvo vienas lošimų teorijos svarbiausių mokslininkų pasaulyje, tačiau, kaip Jis juokdamasis sakydavo, niekada nelaikęs tūzo rankovėje“.

**Valerija Paškauskienė,
LMA Organizacinio skyriaus vyriaus. specialistė**

Atsitiktinių procesų teorijos Lietuvoje pradininkas

Iš kairės: LMA tikrieji nariai Donatas Surgailis ir Vygantas Paulauskas, Akademiko žmona Onutė, dukra Milda ir LMA tikrasis narys Gintautas Dzemyda

2015 m. lapkričio 1 d. Akademikui Broniui Grigelioniui būtų sukakę 80 metų. LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus (MFChMS) Matematikos sekcija kartu su Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos institutu lapkričio 11 d. surengė šios datos minėjimą ir prof. B. Grigelionio mokslo darbų bei fotografijų parodą. Renginys įvyko VU Matematikos ir informatikos institute. Jį pradėjo MFChMS pirmininkas Feliksas Ivanauskas.

Prisiminimais apie Akademiką B. Grigelionį pasidalijo Jo buvę mokiniai, bendradarbiai, kraštiečiai. LMA tikrasis narys Donatas Surgailis apžvelgė savo Mokytojo indėlį kartu su akademiku Vytautu Statulevičiumi kuriant tikimybių teorijos mokyklą Lietuvoje. Apie B. Grigelionio vadovavimą būsimiems mokslininkams pasakojo jo mokiniai prof.

Vigirdas Mackevičius ir dr. Rimantas Morkvėnas. Apie bendravimą jaunystėje kalbėjo prof. Algimantas Bikelis ir dr. Bronius Riauba. VU MII bibliotekoje atidaryta B. Grigelionio mokslo darbų ir fotografijų paroda, kuriai dalį eksponatų pateikė renginyje dalyvavusios Akademiko žmona Onutė Grigelionienė ir dukra Milda Grigelionytė. Matematikos sekcijos pirmininkas prof. Vygantas Paulauskas pasidžiaugė, kad LMA stengiasi nepamiršti Anapilin išėjusių narių ir palinkėjo, kad ir Lietuvos matematikų draugija aktyviau įsitrauktų į šią veiklą. Tai tapo ypač aktualu, mirus Matematikų muziejaus įkūrėjui doc. Henrikuui Jasiūnui, kuris daugelį metų puoselėjo gražias iškilų Lietuvos matematikų atminimo ir pagerbimo tradicijas.

LMA tikrasis narys Vygantas Paulauskas

Akademikas Juras Požela. Gyvenimas atiduotas mokslui, Lietuvai ir pasauliui

Parodos atidarymas LMA Vrublevskių bibliotekoje. Dalyvauja Juro Poželos dukra Elena (kairėje), žmona Rima ir sūnus Karolis (centre)

2015 m. gruodžio 9 d. įvyko renginiai, skirti LMA prezidento (1984–1992) prof. Juro Poželos gimimo 90-osioms metinėms. Prie Jo kapo susirinko gausus giminių ir artimųjų, bendražygių, mokinių, Seimo narių būrys. Prof. Steponas Ašmontas, ilgametis Puslaidininkų fizikos instituto direktorius, priminė susirinkusiems sudėtingą Akademiko gyvenimo kelią, jo indėlį į Lietuvos mokslo raidą ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. LMA tikrasis narys Juozas Vidmantis Vaitkus kalbėjo apie Jo indėlį į Lietuvos pramonės pažangą ir charizmatines mokslo lyderio savybes.

LMA Vrublevskių bibliotekoje parodos „Gyvenimas, atiduotas mokslui, Lietuvai ir pasauliui“ atidarymas prasidėjo LMA mišraus choro (vadovė Judita Taučaitė) dainomis. LMA viceprezidentas Domas Kaunas pažymėjo Jo gebėjimus vienyti žmones ir didelį rūpestį LMA ir visos Lietuvos reikalais. Akademiko mokinyš ir bendražygis prof. Arvydas Matulionis pristatė prof. Juro Poželos mokslinės veiklos bruožus, konkrečiais pavyzdžiais parodęs

kryptis, kuriose Jo darbai dešimtmečiu buvo pralenkę kitų mokslinių centrų pasiekimus. Sūnus dr. Karolis Požela papasakojo apie Tėvo vaidmenį auklėjime ir tas savybes, kurias norėjo perimti, bei motinos Rimos Poželienės indėlį į šeimos darną ir Akademiko darbo sąlygas.

Atminimo popietė LMA mažojoje konferencijų salėje virto turininga konferencija. Ją atidarė LMA prezidentas Valdemaras Razumas, pabrėždamas Akademiko ir ilgamečio LMA prezidento Juro Poželos indėlį į Lietuvos mokslą ir politiką siekiant Lietuvos Nepriklausomybės. LMA narys Algirdas Šileika, ilgametis J. Poželos bendražygis, perskaitė pranešimą, kuriame nušvietė Lietuvos, Rusijos ir Europos akademijų nario prof. J. Poželos mokslinę veiklą karštų elektronų, plazminių reiškinių ir srovės nestabilumų puslaidininkuose tyrimų srityse. Pateikti duomenys apie gausią mokslinę produkciją – daugiau kaip 400 mokslinių straipsnių, 9 monografijas, 100 išradimų, beveik tiek pat pranešimų šalies ir tarptautinėse konferencijose, parengtus daugiau kaip 40 mokslo daktarų.

Šios žinutės autorius pristatė akad. J. Poželos bendradarbiavimo su Vilniaus universitetu kelią. Čia pradėjo studijas, vėliau dirbo, buvo nukreiptas dirbti LMA Fizikos-matematikos institute. Savo žinias skleidė dėstydamas Puslaidininkių fizikos ir Radiofizikos katedrų studentams, dalyvavo specializuotosios tarybos disertacijoms ginti darbe. Rėmė Jo įkurto Puslaidininkių fizikos instituto bendradarbiavimą su Vilniaus universitetu, ką rodė ir gautos bendros Lietuvos mokslo premijos.

Fizinių ir technologijos mokslų centro direktorius prof. Gintaras Valušis pranešime atskleidė, kad

Akademikas sugebėdavo mokslinėmis temomis ir technologinėmis įžvalgomis aplenkti laiką. Jam rūpėjo technologiniai mokslo pagrindai, taikomieji mokslo aspektai. Pranešėjas kvietė lygiuotis į Akademiko naudotą vertybių sistemą – plačiai matyti, giliai suprasti ir mokėti subtiliai pajuokauti.

Konferencijos dalyviams skambėjo Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos moksleivių Katažynos Agatos Stankevič ir Akvilės Gerikaitės bei koncertmeisterės mokytojos Laimos Tamošiūnienės atliekami kūriniai.

LMA tikrasis narys Juozas Vidmantis Vaitkus

mokslininkų apdovanojimai

 Sveikiname LMA tikrąjį narį Virginijų Šikšnį, gruodžio 17 d. Vilniaus rotušėje įvykusiose kasmetinėse iškilmėse apdovanotą Vilniaus miesto savivaldybės šv. Kristoforo statulėlė už nuopelnus mokslui. Prof. V. Šikšnys vadovauja Vilniaus universiteto Biotechnologijos instituto mokslininkų komandai, kuri viena pirmųjų pasaulyje atrado naujos kartos technologiją tiksliai genomo DNR redagavimui.

sveikiname

Viktorijai Daujotytei-Pakerienei – 70

Spalio 1 d. LMA tikrajai narei Viktorijai DAUJOTYTEI-PAKERIENEI jubiliejaus proga LMA prezidiumas pareiškė padėką: už svarius fenomenologinius lietuvių literatūros tyrimus, individualų, kūrybišką Lietuvos kultūros bei meno tyrimų ir interpretavimą, didelį indėlį į lietuvių humanistikos ugdymą, už nuoširdų bendradarbiavimą su Lietuvos mokslų akademija, Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriumi.

Pietrui Umbertui Diniui – 55

Spalio 5 d. LMA užsienio nariui Pietrui Umbertui DINIUI sukako 55 metai. Ta proga LMA prezidiumas bei Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius nusiuntė profesorius sveikinimą: *Mus džiugina Jūsų akademinis gyvybingumas ir pasiekti svarūs mokslinių tyrimų rezultatai – Jūsų nuolat išleidžiamos naujos knygos praturtina baltistiką naujomis įžvalgomis. Jūs ne tik tyrinėjate, bet ir pats savo aktyvia veikla dalyvaujate Lietuvos gyvenime kartu kurdamas mokslą, ugdydamas jaunuosius mokslininkus. Esate lietuvių literatūros sklaidos italų kalba ambasadorius.*

Linkime Jums, mielas Profesoriau, neišsenkančio kūrybinio polėkio, naujų atradimų ir darbų, prasmingų susitikimų, veržlios energijos, kuria nuolat dalijatės su kitais.

Albinui Kustai – 75

Spalio 24 d. LMA tikrajam nariui Albinui KUSTAI sukako 75 metai.

Albinas Kusta – profesorius, habilituotas daktaras, LMA tikrasis narys, Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininko pavaduotojas, Švedijos Karališkosios žemės ūkio ir miškų akademijos užsienio narys, Latvijos žemės ūkio universiteto garbės daktaras.

Prof. A. Kusta yra pripažintas žemės ūkio mokslo naujovių skleidėjas, apdovanotas LDK Gedimino ordino Karininko kryžiumi, Žemės ūkio ministerijos Garbės ženklu, Kauno rajono savivaldybės II lygio Garbės ženklu, jam suteiktas Utenos rajono Užpalių miestelio garbės piliečio vardas. Prof. A. Kusta 1996 m. buvo išrinktas LMA nariu korespondentu, 2005–2013 m. buvo LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas ir LMA prezidiumo narys. Prof. A. Kusta dalyvavo ir daug nuveikė rengiant įvairias šalies žemės ūkio, agrarinio mokslo plėtotės programas. Profesorius – vienas svarbiausių integruoto mokslo, studijų ir verslo centro slėnio „Nemunas“ iniciatorių ir kūrėjų.

Labai vertiname Jūsų, Profesoriau, darbą Lietuvos mokslų akademijoje. Jūsų vadybinė patirtis ir gebėjimai, kompetencija, geranoriškumas bei kūrybiškumas

padėjo sėkmingai plėtoti Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus veiklą. Jūs labai daug nuveikėte formuojant valstybės ūkio ir mokslo politiką, plėtojant mokslą, studijų ir verslo integraciją.

Sveikindami Jus gražios sukakties proga dėkojame Jums už nuoširdžią, kūrybinę ilgametę veiklą Lietuvos mokslų akademijoje bei svarų indėlį į Lietuvos žemės ūkio ir miškų mokslų plėtotę bei sklaidą ir linkime tolesnės turiningos veiklos, naujų idėjų, stiprios sveikatos bei džiaugsmingų dienų Jums ir Jūsų šeimai.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Antanui Sederevičiui – 65

Lapkričio 11 d. LMA tikrajam nariui Antanui SEDEREVIČIUI sukako 65 metai.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jus gražios sukakties proga.

Džiaugiamės Jūsų neišsenkančiu kūrybingumu, pasiekimais, įnešusiais svarų indėlį sprendžiant veterinarijos ir gyvulininkystės problemas bei skleidžiant mokslo naujoves šalies žemdirbiams. Jūs daug prisidėjote prie studijų ir verslo slėnio „Nemunas“ kūrimo, esate aktyvus daugelio tarptautinių ir nacionalinių projektų dalyvis.

Jūsų parašytos monografijos, vadovėliai, metodinės priemonės ir mokslo sklaidos publikacijos nepaprastai svarbios ugdant aukštos kvalifikacijos gyvulininkystės ir veterinarijos specialistus šalies ūkiui bei plėtojant šios srities mokslinius tyrimus.

Linkime kūrybinės energijos, naujų idėjų, prasmingų tolesnio gyvenimo dienų.

Adolfui Laimučiai Telksniui – 85

Lapkričio 24 d. LMA nariui Adolfui Laimučiai TELKSNIAI sukako 85 metai.

LMA prezidiumas ir Technikos mokslų skyriaus nariai sveikina Jus jubiliejaus proga.

Žvelgiant į nueitą gyvenimo kelią matyti, kad nėra Lietuvoje srities, kurios nebūtų palietusi Jūsų talentinga ranka. Beveik prieš pusę amžiaus Jūsų viešai skelbtos ateities įžvalgos dėl nežinomų informacinių technologijų pažangos ir plėtros tempų bei neįsivaizduojamų jų produktų ir rezultatų, kurie anuomet ir drąsiems fantastams atrodė neįmanomi, iš esmės pakeitė žmonijos gyvenimo būdą ir veiklą. Jūs esate tarp labiausiai nusipelnusių ir gerbiamų Lietuvos mokslininkų, dosniai dalijančių savo įvairialypius talentus juos supantiems žmonėms.

Esame dėkingi Jums už didžiulį indėlį į informatikos mokslo lygio kėlimą, jo prestižo įtvirtinimą bei informacinių technologijų naudojimo moksliniuose tyrimuose ir studijų procesuose sėkmingą plėtrą, siekiant kompiuterizuoti kaimo bendruomenes, už aktyvių bei produktyvių veiklų Lietuvos mokslų akademijoje, LMA Technikos mokslų skyriuje.

Linkime Jums, brangusis Kolega, didžiausios sėkmės visuose Jūsų darbuose, sveikatos ir laimės.

Sigitui Tamulevičiui – 60

Gruodžio 2 d. LMA nariui Sigitui TAMULEVIČIUI sukako 60 metų.

LMA prezidiumas ir Technikos mokslų skyriaus nariai nuoširdžiai sveikina Jus šešiasdešimties metų jubiliejaus proga. Mus džiugina Jūsų nepaprastas darbštumas, kūrybingumas ir entuziazmas. Jūsų veikla vakuuminės ir plazminės technologijos, plonųjų sluoksnių, optinių matavimų ir technologijų, paviršių ir heterosandūrų reiškiniių, mikro- ir nanotechnologijų, fotonikos, biojutiklių srityse įnešė svarų indėlį į medžiagų inžinerijos mokslų ir praktiką. Malonu pažymėti, kad Jūsų moksliniai laimėjimai buvo įvertinti Lietuvos mokslo premija.

Daugelio šalių jaunųjų mokslininkų dėkingi Jums už Jūsų iniciatyvą rengiant ir vadovaujant kasmetinėms

tarptautinių doktorantų ir jaunųjų mokslininkų vasaros konferencijoms-mokykloms „Šiuolaikinės medžiagos ir technologijos“. Šioje veikloje atsiveria Jūsų pedagoginis talentas ir išskirtinė kompetencija.

Nuoširdžiai linkime Jums kūrybinės sėkmės mokslinėje ir pedagoginėje veikloje, geros sveikatos ir asmeninės laimės.

Stasiui Karazijai – 85

Gruodžio 14 d. LMA nariui Stasiui KARAZIJAI sukako 85 metai.

Prof. Stasys Karazija gimė 1930 m. gruodžio 14 d. Kupiškio r. eigulio šeimoje. Visą gyvenimą profesorius skyrė miškininkystei. 1954 m. baigė Lietuvos žemės ūkio akademijos Miškų fakultetą, dirbo girininku, o nuo 1960 m. dirbo Lietuvos miškų ūkio mokslinio tyrimo institute, 1994–1997 m. jam vadovavo. Kandidatinę disertaciją apgynė 1965 m., daktaro – 1980 m. 1993 m. jam suteiktas profesoriaus vardas, o 1996 m. išrinktas LMA nariu korespondentu. S. Karazija yra septynių monografių autorius ar bendraautoris, paskelbė per 220 mokslinių ar mokslo populiarinimo straipsnių. Nuo 1994 m. – periodinio recenzuojamo žurnalo *Miškininkystė* vyriaus. redaktorius.

Vadovaudamas miškotyros ir geobotanikos mokslų krypčių temoms ir darbams, S. Karazija

parengė ekologiškai pagrįstą Lietuvos miškų tipologinę klasifikaciją, kuri taikoma moksliniuose tyrimuose ir praktinėje miškininkystėje. Profesorius įnešė svarų indėlį į Lietuvos miškotyros mokslą, biogeocenotinę miško kaip ekosistemos sampratą. Jo darbai, nagrinėjantys miško bendrųjų struktūrų

dinamiką, sudaro miškų svarbos biojvairovės ir kraštovaizdžio apsaugai ekologinį pagrindą. Ypač dideli S. Karazijos nuopelnai sprendžiant saugomų teritorijų sistemos formavimo bei vertingų miško kompleksų išsaugojimo problemas. Iki šiol profesorius aktyviai dalyvauja LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus bei ekspertinėje veikloje.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jus gražaus ir prasmingo jubiliejaus proga. Dėkojame už ilgametį ir nuoširdų darbą Lietuvos mokslų akademijoje bei svarų indėlį į Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus veiklą.

Linkime tolesnės turiningos mokslinės veiklos, stiprios sveikatos, prasmingų ir kūrybingų gyvenimo metų.

Veronikai Vasiliauskienei – 80

Gruodžio 15 d. LMA narei Veronikai VASILIAUSKIENEI sukako 80 metų.

Nuo 1970 m. V. Vasiliauskienės gyvenimo kelias glaudžiai susietas su žemės ūkio mokslo plėtra. 1974 m. apgynus disertaciją, jai buvo suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato (po 1993 m. – daktaro) mokslinis laipsnis. 1988 m. V. Vasiliauskienė apgynė žemės ūkio mokslų daktaro (dabar – habilituoto daktaro) disertaciją, 1995 m. Lietuvos žemės ūkio universitete suteiktas profesorės vardas.

Šalies mokslo visuomenės pripažinimą pelniusi prof. Veronika Vasiliauskienė 1990 m. buvo išrinkta LMA nare eksperte, 1994 m. – LMA nare korespondente, o 1998-aisiais – tikrąja nare. Nuo tada prof. V. Vasiliauskienės veikla susijusi su Lietuvos mokslų akademija: Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkė ir LMA prezidiumo narė (1995–2009), LMA mokslinė sekretorė (2001–2005), viceprezidentė (2005–2009).

Prof. V. Vasiliauskienė paskelbė per 320 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių, jos tyrimai paskelbti tarptautiniuose kongresuose ir konferencijose. Akademikė yra monografijos *Lietuvos dirvožemiai* sudarytoja ir bendraautorė, už kurią jai buvo paskirta V. Vazalinsko fondo premija. Kartu su kitais ji sudarė prof. P. Vasinausko knygą *Agronomija Lietuvoje* (2005).

Akademikė yra aktyvi visuomeninė sprendžiant svarbius Lietuvos valstybei klausimus. Neeilinis jos talentas ir organizaciniai gebėjimai leido Lietuvos žemės ūkio srities mokslininkams pasiekti gerų žemės ūkio mokslo ir eksperimentinės plėtos rezultatų, prisidėti prie žemės ūkio konkurencingumo didinimo, kaimo potencialo stiprinimo. Žemės ūkio ministerijos surengtame konkurse „Lietuvos kaimo spindulys 2006“ V. Vasiliauskienei skirta

nominacija „Mokslo žinių skleidėja“, taip pat apdovanota Seimo atminimo medaliu (2005), Vyriausybės (2005, 2006), Švietimo ir mokslo bei Žemės ūkio ministerijų padėkos raštais, Lietuvos valstybės ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jubiliatę: *Žavimės Jūsų neišsenkančiu kūrybingumu, minties skvarbumu, erudicija, kompetencija ir nepaprastu darbštumu. Reiškia-me Jums nuoširdžią padėką už didelius ir reikšmingus darbus Lietuvos mokslų akademijai: dirbdama LMA moksline sekretore ir LMA viceprezidente Jūs telkėte LMA narius bendrai veiklai garsinant Akademijos vardą ir stiprinant jos prestižą, atnaujinant Akademijos rūmus.*

Sveikindami gražaus ir prasmingo jubiliejaus proga, linkime stiprybės, geros sveikatos ir šviesių gyvenimo akimirkų.

Pranui Viškeliui – 65

Gruodžio 21 d. LMA tikrajam nariui Pranui VIŠKELIUI sukako 65 metai.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jus gražios sukakties proga.

Jūsų talentas, neeiliniai gebėjimai ir meilė darbui leido atlikti sudėtingus mokslinius tyrimus bei sėkmingai kurti inovatyvius maisto produktus ir technologijas. Jūsų sukurti inovatyvių produktų prototipai sėkmingai diegiami į gamybą, esate kartu su kolegomis naujai išvestų juodųjų serbentų veislių bendraautoris. Ypač daug nuveikėte glaudžiai bendradarbiaudamas su maisto produkcijos gamintojais kuriant ir skleidžiant mokslo naujoves. Džiaugiamės aktyviu Jūsų dalyvavimu nacionalinės mokslo programos „Sveikas ir saugus

maistas“ projektuose. Didelis Jūsų indėlis ir rengiant jaunuosius mokslininkus.

Linkime naujų mokslo pasiekimų, stiprios sveikatos ir kuo geriausios kloties darbuose ir asmeniniame gyvenime.

atminimui

Akademikas Antanas Kudzys

(1925-05-19 –
2015-10-31)

2015 m. spalio 31 d., eidamas 91-uosius metus, mirė žymus statybos inžinerijos srities mokslininkas LMA narys, profesorius, habilituotas mokslų daktaras Antanas KUDZYS.

A. Kudzys gimė 1925 m. gegužės 19 d. Seirijuose, Alytaus apskrityje. 1943 m. baigė Alytaus gimnaziją, 1945–1950 m. studijavo Kauno valstybinio universiteto Statybos fakultete, 1955–1958 m. – Kauno

politechnikos instituto aspirantūroje. 1948–1955 m. žaidė Kauno „Žalgirio“ krepšinio komandoje ir Lietuvos krepšinio rinktinėje, 2006 m. apdovanotas Sporto garbės komandoro ženklu, 2013 m. – Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos ordinu „Už Tėvynės laisvę“. Nuo 2009 m. buvo Jungtinio demokratinio judėjimo pirmininko pavaduotojas, nuo 2010 m. – Nepartinio demokratinio judėjimo narys.

Inžinierius statybininkas ir žymus statybinių konstrukcijų mechanikos ir patikimumo teorijos srities mokslininkas A. Kudzys buvo pirmasis Lietuvoje Vilniaus Gedimino technikos universiteto (anksčiau – Vilniaus inžinerinis statybos institutas) technikos mokslų daktaras (1967 m., dabar – habilituotas daktaras) ir ilgametis Statybos fakulteto Gelžbetoninių konstrukcijų katedros vedėjas (1965–1992), Respublikos nusipelnęs mokslo ir technikos veikėjas (1975), dukart LSSR valstybinės premijos laureatas (1974 ir 1982), Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (1982–1990), tikrasis narys (1990–2012) ir narys emeritas (2011), Lietuvos Respublikos Vyriausybės konsultantas (1992–1995), Klaipėdos universiteto profesorius (1996–2001), Kauno technologijos universiteto profesorius (2006–2011), Vengrijos Budapešto technikos universiteto garbės daktaras, Europos betono komiteto narys, Tarptautinės tiltų ir statinių asociacijos narys, Europos mechanikų sąjungos narys, Tarptautinės statinių tyrimo ir standartų tarybos narys, Lazdijų rajono garbės pilietis (2008).

Pirmieji A. Kudzio mokslo darbai buvo skirti įrašų persiskirstymo nekarpytosiose iš anksto įtemptose gelžbetoninėse sijose klausimams, vėliau jis vykdė eksperimentinius ir teorinius centrifuguotojo betono ir gelžbetonio tyrimus, nagrinėjo įvairių matematinių metodų taikymą gelžbetoninių konstrukcijų konstravimo ir skaičiavimo teorijoje. Jo vadovaujamoje Statybinių konstrukcijų laboratorijoje, vienoje pirmųjų Europoje, buvo plačiai taikomi

matematinės statistikos ir tikimybių teorijos metodai ne tik konstrukcijų bandymui planuoti, bet ir įvairios paskirties konstrukcinių elementų, jų jungčių ir sistemų kiekybiniam tikimybiniam patikimumui vertinti ir prognozuoti. Buvo sukurta savita statinių ir konstrukcijų patikimumo teorija, leidžianti prognozuoti konstrukcijų, statinių ir tiesinių tikimybę saugą bei ilgaamžiškumą, suburta šios krypties mokslinė mokykla.

Antanas Kudzys yra parašęs šešias monografijas konstrukcijų mechanikos ir patikimumo tema, penkis vadovėlius aukštųjų mokyklų studentams bei yra keturių vadovėlių bendraautoris, taip pat yra parengęs keturis žodynus, tarp jų unikalų penkiakalbį *Statybos terminų žodyną*, yra daugiau kaip 300 straipsnių prestižiniuose tarptautiniuose mokslo žurnaluose bei leidiniuose ir pranešimų tarptautinėse konferencijose autorius.

Netekome neeilinės asmenybės, gabaus mokslininko, aktyvaus ir iniciatyvaus žmogaus, kuriam visada buvo būdinga tvirta, nenuilstama pilietinė pozicija, patriotiškumas, nesitaikstymas su iškraipytomis visuomenės gyvenimo reiškiniais, nuolatinė kova už tiesą ir mokslo pažangą, siekis ne tik akcentuoti esamas problemas, bet negailint jėgų daryti viską, kad jos būtų išspręstos.

Šviesus Akademiko Antano Kudzio atminimas išliks mūsų širdyse.

LMA Technikos mokslų skyrius

Vytautas Purnas

(1930-01-03 – 2015-10-27)

Spalio 27 d., eidamas 86-uosius metus, mirė buvęs ilgametis LMA Mokslo organizacinio skyriaus vadovas Vytautas PURNAS.

Gimęs 1930 m. sausio 3 d. Vainiūniškio kaime (tuometinės Biržų apskr. Vabalninko vlsč.) valstiečių šeimoje, Vytauto vardą gavo tuomet paskelbtų Vytauto Didžiojo metų proga. 1945 m., šeimai persikėlus į Vilnių, mokėsi I-ojoje Vilniaus gimnazijoje. Jo tėvas Vilniuje dirbo Mokslų akademijos autoūkyje, todėl gimnazistas įgijo retos patirties: dalyvavo prof. Povilo Pakarklio surengtoje sunkvežimių ekspedicijoje į Karaliaučiaus kraštą gelbstint ten žūstančią liuaniką.

V. Purnas teisės mokslus baigė Leningrado A. Ždanovo valstybiniame universitete. Studijas svetur rinkosi ir todėl, kad reikėjo nuo skirstymo komisijų nuslėpti tik artimiausiems žinomą motinos likimą. Mama Emilija Žekonytė-Puronienė – ta pačia pavarde ir kilusi iš tų pačių vietų, kaip ir Lauryno Stuokos-Gucevičius mama (o giminės sako, gal ir iš tos pačios trobos) – Sibiro tremtinė.

Su pagyrimu baigęs universitetą Leningrade ir įgijęs teisininko kvalifikaciją, turėdamas Teisės fakulteto mokslinės tarybos rekomendaciją studijuoti aspirantūroje Lietuvos SSR mokslų akademijoje, jaunas specialistas grįžta į Lietuvą. Čia netrukus priimamas Istorijos ir teisės instituto jaunesniojo moksliniu bendradarbiu.

1955 m. V. Purnas perkeliamas dirbti į Ekonomikos instituto Gamybinių jėgų išvystymo ir išdėstymo sektorių, dar po metų tampa šio instituto moksliniu sekretoriumi. Jo kvalifikacija ir ne specialybės srityje pasirodo esanti neeilinė: išspausdina keletą mokslinių straipsnių, vykdo planinę liaudies ūkio istorijos temą ir 1959 m. jau paskiriamas instituto direktoriaus pavaduotoju moksliniam darbui; šalia to, jam pavedamos Liaudies ūkio politinės ekonomijos ir istorijos sektoriaus vadovo pareigos.

1966 m. už ekonominius tyrinėjimus V. Purnui skiriama LSSR valstybinė premija (su kt.). Jo vadovai, pasitikėdami organizaciniais V. Purno gebėjimais, pavedė Jam kurti liaudies ūkio ekonomikos ir ekonominės politikos vadinamąjį „liaudies universitetą“. V. Purnas vadovavo to universiteto tarybai, rūpinosi pagrindinių ekonominių žinių sklaida.

Ekonomikos institute V. Purnas ne tik tapo Mokslų akademijos narių Kazimiero Meškausko, Juozo Jurginio, Antano Buračo publikacijų bendraautoriumi,

bet ir galėjo atsidėti pamėgtam išsklaidytų istorinių žinių apie Lietuvos ūkį rinkimui – kopijos ir išrašai iš įvairių šalies ir užsienio bibliotekų bei archyvų jau 1986 m. sudarė apie 15 000 puslapių. Rašė tekstus apie Lietuvos prekybos plėtrą, kuro pramonės formavimąsi, transporto miestuose ir jūrų laivybos istoriją, geležinkelius. Jo žinios apie amatus, šalies ekonomiką gulė į tada leistas enciklopedijas.

1984 m. ketino baigti rengti disertaciją, pasiprašė atleidžiamas iš Ekonomikos instituto direktoriaus pavaduotojo pareigų. Be mokslo laispio vargiai galėjo būti vienu mokslo instituto vadovų. Visgi V. Purno kvalifikacija ir be disertacijos formalumo buvo pripažįstama kolegų: autoritetinga taryba 1986 m. jį išrinko Ekonomikos instituto vyresniojo mokslo bendradarbiu.

1987-aisiais V. Purnas – jau Lietuvos SSR mokslų akademijos Mokslinio-organizacinio skyriaus viršininkas. Čia buvo įvykių, vedusių į Nepriklausomybės susigrąžinimą, liudininkas ir dalyvis. Vėliau, iki 2005 m. – organizacinis darbas Lietuvos mokslų akademijoje, vienijančioje nebe institutus, o iškiliausias šalies mokslo asmenybes: dalyvavimas Mokslų akademijos statutų rengime, pastangos telkti jos narių ekspertinius gebėjimus šalies ir visuomenės labui, Lietuvos ir Baltijos šalių mokslui aktualių renginių iniciatyvos.

Kolegą ir bičiulį prisimindamas prof. Bernardas Blažys pastebėjo, kad gyvendamas žmogus gali pasistatyti sau tris paminklus: vieną – šeimos ir artimųjų, antrą – draugų, trečią – bendradarbių širdyse. Savo išmanymu, nuoširdumu, rūpestingumu, pagalba ir meile Vytautas Purnas pasistatė juos visus.

Dr. Andrius Bernotas,

LMA Organizacinio skyriaus vadovas

Leidinio redakcinė taryba: V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, Z. Dabkevičius, F. Ivanauskas, D. Kaunas, R. Maskoliūnas, A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), A. Vasiliauskas, G. Žintelis

Leidinį rengė: S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė, A. Daučiūnienė, G. Griežienė, B. Jaskelevičius, L. Milošienė, E. Narušytė, J. Olechnovičienė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė, nuotraukos V. Valuckienės, apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija, Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
<http://lma.lt/>

Spausdino UAB *BMK leidykla*, J. Jasinskio g. 16, 01112 Vilnius
Tiražas 200 egz., nemokamai

ISSN 2029-5707

